

NEWS LETTER

OCTOBER 2021

2021 Season
at Labraunda

Round Table
PATABS IV

Archaeology
Club Events

Harappa:
Terracotta
Figurines

Jacques Morin:
An interview

FACE FROM AMARNA BY HEIDI KONTKANEN, 2012.

Newsletter of the Archaeology Department

Dear readers,

We are here with the first issue of our newsletter, which delves into the depths of not only the Bilkent archaeology world but also Turkish archaeology.

I would like to thank everyone who did not spare their support, did not leave their work unfinished and did not lose their contributions despite the setbacks experienced during the preparation process.

In our newsletter, you can access the experiences of our graduates and students and read the works of the experts on the history of archaeology and the preservation of cultural assets in Turkey.

In the seventh part, you can also find our exclusive interview with Jacques Morin, who retired from our department this year.

We hope you enjoy reading our informative and intriguing articles.

Şehriban Yüksel

Saygıdeğer okuyucularımız,

Sadece Bilkent arkeoloji dünyasının değil Türkiye arkeolojisinin de derinliklerine indiğimiz haber bültenimizin ilk sayısıyla karşınızdayız.

Hazırlanma sürecinde yaşanan aksaklıklara rağmen desteklerini esirgemeyen, işini yarım bırakmayan ve katkılarını eksik etmeyen herkese ayrı ayrı müteşekkirim.

Haber bültenimizde mezun ve öğrencilerimizin deneyimlerine ulaşabileceğiniz gibi Türkiye arkeoloji tarihi ve Türkiye’de kültür varlıklarının korunması ile ilgili çalışmaları uzmanlarının kaleminden okuyabilirsiniz.

Ayrıca bu yıl bölümümüzden emekli olarak ayrılan Jacques Morin ile olan özel röportajımızı yedinci bölümde bulabilirsiniz.

Bilgilendirici ve merak uyandırıcı makalelerimizi okurken keyif almanız dileğiyle.

Şehriban Yüksel

Special thanks to...

Those who contribute to the translations and editing:

Sude Türkmen
Ecenur Değirmenci
Giray Başbuğ
Ege Argun
Bora Çayır
Furkan Sülümen
Tarık Yıldırım
Abrek Atakan Koç
Ayşim Delal Özkan
Aydin Algül
Ongun Eren Alpar
Katre Karabey
Şehriban Yüksel

Çeviriye ve derlemeye yardım edenler:

Sude Türkmen
Ecenur Değirmenci
Giray Başbuğ
Ege Argun
Bora Çayır
Furkan Sülümen
Tarık Yıldırım
Abrek Atakan Koç
Ayşim Delal Özkan
Aydin Algül
Ongun Eren Alpar
Katre Karabey
Şehriban Yüksel

Instructors who contributed:

Birsu Çeltek
Hande Seçkin Onat
Zeynep Şengel
Dominique Kassab Tezgör
Charles Gates

Yardım eden hocalar:

Birsu Çeltek
Hande Seçkin Onat
Zeynep Şengel
Dominique Kassab Tezgör
Charles Gates

Writers:

Dilara Uçar Sarıyıldız
Doğancan Tekin
Dominique Kassab Tezgör
Marie Henriette-Gates
Olivier Can Henry
Elif Aze Bol
Erdoğan Tan
Nisa Nasir
Burcu Erciyes
Thomas Zimmermann
Zeynep Ölmez

Yazarlar:

Dilara Uçar Sarıyıldız
Doğancan Tekin
Dominique Kassab Tezgör
Marie Henriette-Gates
Olivier Can Henry
Elif Aze Bol
Erdoğan Tan
Nisa Nasir
Burcu Erciyes
Thomas Zimmermann
Zeynep Ölmez

Contents

01

Archaeological works in Turkey

1.1 The Importance of Archaeology Through
the Analysis of Anatolian Civilizations (pages 1-7)

1.2 Steps Towards Preventing
Cultural Property Smuggling (pages 8-12)

02

Fieldworks

2.1 The 2021 Season at Labraunda (pages 13-15)

03

Activities

3.1 Bilkent Archaeology Day (page 16)

3.2 Archaeology Club Activities (pages 17-18)

3.3 The Round Table PATABS IV (pages 19-20)

04

Interesting Subjects and Information from Students and Academicians

4.1 Not a beginning but an end?: Re-reading Göbeklitepe in the Light of Recent Research (pages 21-24)

4.2 An BA Student: Ms. Nasir (page 25)

4.3 A Sacred Hill in Ankara (pages 26-28)

05

Experiences from our Graduate Students

5.1 Burcu Erciyes (pages 29-30)

5.2 One MA Student: Dilara Uçar (page 31)

06

Study from our Present Student

6.1 Apotropaic Female Terracotta Figurines from Harappa (pages 32-36)

07

Interview

7.1 Jacques Morin: A conversation with Morin on his quarter-century at Bilkent (pages 37-40)

The Importance of Archaeology Through the Analysis of Anatolian Civilizations

Written by Erdoğan Tan, Archaeologist - Art Historian

If we compare the History of Civilization with the history of the formation of the world, we will see that millions of eras of civilization have occurred only after 11,000 and 12,000 years of effort. People were only able to find the inventions that are the mother of civilization in 11,000-12,000 B.C., and this view was only possible when Göbeklitepe, one of the most important recent discoveries of archeology, was officially discovered a quarter of a century ago.

It is also possible to determine that people who lived long periods could only evaluate 11-12 thousand years in millions of years, which is nothing considering long centuries. In the 1960s, when we studied archeology, while our teacher Dist. Prof. Ekrem Akurgal, who was an important figure in the field of archeology, was able to date Konya Çumra-Çatalhöyük until 6,500 B.C., and the American archaeologist was able to date Diyarbakır Çayönü until 7,500, Prof. Kılıç Kökten, Antalya Karain was able to date the cave Antalya Karain to much older centuries in the same years. Undoubtedly, the continuation of archaeological research and excavations, especially in Göbeklitepe, in the following years will reveal that the 12,000 B.C. will be taken further and therefore the civilization will have started much earlier.

Medeniyet Tarihini dünyanın teşekkülü tarihi ile karşılaştıracak olursak medeniyetin milyonlarca devrinin ancak şu son 11.000 – 12.000 yıllık çaba sonunda meydana geldiğini görürüz. İnsanlar medeniyetin anası olan icatları ancak 11.000-12.000 yıl önceden bulabilmişlerdir ki bu görüşü ortaya koymak, arkeolojinin son dönemlerdeki en önemli keşiflerinden biri olan Göbeklitepe'nin çeyrek asır öncesi resmen keşfedilmiş olması ile mümkün olmuştur.

Şunu saptamak da mümkündür, uzun devirler yaşayan insanlar milyonlarca yıl içinde ancak 11-12 bin yılı değerlendirebilmişlerdir ki bu da uzun yüzyıllar içinde bir hiçtir. Arkeoloji öğrenimi aldığımız 1960'lı yıllarda arkeoloji alanında dünya çapında önemli bir şahsiyet olan hocamız Ord. Prof. Ekrem Akurgal Konya Çumra-Çatalhöyük'ü ancak 6.500 tarihine kadar, Amerikalı arkeolog Diyarbakır Çayönü'nü 7.500 yılına kadar indirebilmişken, aynı yıllarda Prof. Kılıç Kökten, Antalya Karain mağarasını çok daha eski yüzyıllara tarihleyebilmiştir. Hiç şüphesiz özellikle Göbeklitepe'deki arkeolojik araştırmaların ve kazıların ileriki yıllarda devamı, 12.000'li yılları daha da ileri götüreceği ve dolayısıyla medeniyetin de daha eskilerde başlamış olacağını ortaya koyacaktır.

In the light of these latest developments, we can say that human beings settled down between 12,000 and 8,000 B.C. People who lived in cave life in the past, later moved to village life and showed a significant development. In this process, we come across the traces of the first civilization in Mesopotamia. However, it is a scientific fact revealed as a result of studies that the oldest settlements are in Anatolia, and that there are settlements dating back to 5,000 and 4,000 B.C. in Konya and Urfa.

The first civilization begins with writing. Writing was first located in Egypt and Sumer. Different historical societies invented writing independently of each other. The Sumerians first drew symbols on nails and used cuneiform in this way. After the cuneiform script that emerged in Mesopotamia, new types of writing emerged in the ancient Egyptian civilization. Since this date, human knowledge has been recorded, and the emergence of all accumulated knowledge upon the invention of writing has helped the rapid development of civilization. With the writing, the formation of cities gained speed, and economic and social developments kept up with the same speed.

Anatolia, which has hosted many important civilizations throughout history, especially the Hittites, Phrygians, Urartians, and witnessed many priorities in world history, has occupied an important place in terms of its geopolitical location throughout history. The excavations in Hacilar and Çatalhöyük and the discovery of Göbeklitepe in the last quarter century show that Anatolia has the oldest civilization. There is no doubt that Çatalhöyük, which is dated between ca. 7,000 and 6,500 B.C., also is a very important location as a settlement.

Writing in Anatolia, unlike Egypt and Sumer, begins 1,000 years later. Considering that the first civilization emerged in 6,000 B.C., and with the discovery of Göbeklitepe in the last quarter century, it actually emerged between 12,000 and 11,000 B.C., this backwardness seems a bit strange. However, geographical issues play a role in this backwardness. Since 3,000 B.C., Anatolia is different from Egypt and Mesopotamia in every respect. At this time, we do not have much information about prehistoric tribes in Anatolia. The tribe known to have lived just before the invention of writing is the Hattians. The Hattians are a civilization that lived in Anatolia between 2500-2000 and 1700 B.C. The Hittites captured the Hattian principalities in Central Anatolia around 1600 B.C. and put an end to the Hattians.

Bu son gelişmeler ışığı altında diyebiliriz ki insan-
noğlu yerleşik hayata M.Ö. 12 bin ile 8 bin tarihleri
arasında geçmiştir. Önceleri mağara hayatı yaşayan
insanlar bilahare köy hayatına geçerek önemli
bir gelişim göstermiştir. Bu süreçte İlk medeniyet
izlerine Mezopotamya'da rastlamaktayız. Ancak en
eski yerleşim yerlerinin Anadolu'da olduğu, Konya
ve Urfa'da M.Ö. 5000 ve 4000 yıllarına ait yerleşim
yerlerinin bulunduğu yapılan çalışmalar sonucu
ortaya çıkarılan bilimsel bir gerçektir.

İlk medeniyet yazı ile başlar. Yazı ilk defa Mısır'da
ve Sümer'de tespit edilmiştir. Tarihe yönelik farklı
toplumlar birbirinden bağımsız olarak yazıyı icat
etmiştir. Sümerler ilk olarak çivilere semboller
çizmiş ve bu şekilde çivi yazısını kullanmışlardır.
Mezopotamya'da ortaya çıkan çivi yazısından son-
ra eski Mısır medeniyetinde ise yeni yazı çeşitleri
doğmuştur. Bu tarihten itibaren insanlık bilgisi
kayıt altına alınmış, birikmiş bütün bilgilerin
yazının icadı üzerine ortaya çıkması, medeniyetin
hızla gelişmesine yardım etmiştir. Yazı ile birlikte
şehirlerin oluşumu da hız kazanmış, ekonomik ve
sosyal gelişmeler aynı hıza ayak uydurmuştur.

Tarih boyunca başta Hititler, Frigler, Urartular ol-
mak üzere, birçok önemli medeniyeti barındıran
ve dünya tarihinde birçok önceliğe tanıklık eden
Anadolu'nun bulunduğu yer ve konumu, jeopoli-
tik yönden, bütün tarih boyunca önemli bir yer
işgal etmiştir. Hacilar ve Çatalhöyük'te yapılan
kazılar ile son çeyrek yüzyılda Göbeklitepe'nin or-
taya çıkarılması, Anadolu'nun en eski denebilecek
medeniyete sahip olduğunu göstermektedir. M.Ö.
takriben 7.000 ile 6.500 yılları arasına tarihlenen
Çatalhöyük'ün de yerleşim birimi olarak çok
önemli bir konumu olduğu şüphesizdir.

Anadolu'da yazı Mısır ve Sümer'in aksine olarak
1.000 yıl sonra başlar. İlk medeniyetin 6.000
yıllarında, ki son çeyrek asırda Göbeklitepe keşfi
ile 11 bin ile 12 bin yıllarında ortaya çıktığını
düşünürsek bu geri kalış biraz garip kaçır. Ancak
bu geri kalışta özellikle coğrafi konular rol oynar.
3.000 yılından itibaren Anadolu her bakımdan
Mısır ve Mezopotamya'dan farklıdır. Bu tarihlerde
Anadolu'da prehistorik kavimler hakkında çok
fazla bir bilgimiz yoktur. Yazının icadından az
önce yaşamış oldukları bilinen kavim Hattiler'dir.
Hattiler, M.Ö. 2500-2000/1700 yıllarında Anado-
lu'da yaşamış bir medeniyettir. Hititler MÖ 1600
civarında İç Anadolu'daki Hatti beyliklerini ele
geçirmişler ve Hattiler'e son vermişlerdir.

However, it is certain that the Hattians, who lived in Anatolia for a long time, greatly influenced the Hittite culture and life, and over time, these two cultures merged and continued to exist as the Hittite culture.

In 1200 B.C., Anatolia was exposed to the migration period and the Hittites disappeared in these dates. It is highly probable that these tribes came from south-eastern Europe - the Balkans. However, not only the tribes coming from outside destroyed the Hittites. The Hittites were administratively ruled by a king and principalities subordinate to this king. When some of these principalities left by declaring their independence, the internal affairs of the Hittites became more difficult and it was inevitable to disappear.

The date 1200 B.C. leads to the establishment of a new mentality in Anatolia. It must be admitted that the Anatolian peninsula has always been between two worlds. For this reason, it has been under the influence of both the east and the west. For example, although the Hittites migrated to Anatolia via the Caucasus, they were under the influence of the east for a long time. Again, the tribes coming from the east were directly under the influence of Mesopotamia. The geographical situation of Anatolia was not suitable for the political and cultural unity of the tribes that came here. So much so that even the Ottoman Empire was under the influence of the east for a long time, but recently it has turned to the west. Throughout history, many languages and many nationalities are seen in Anatolia. The reason for this is the land structure of Anatolia. Mountains crossing from east to west divide Anatolia into 7 zones. This characteristic causes all kinds of communication between one zone and the other to be cut off. With this character, Anatolia has gathered various languages, religions and civilizations throughout history. To summarize, Anatolia was the scene of Mesopotamian civilization until Kayseri, and after Kayseri, it was the scene of the western, that is, Greek Aegean civilization. This situation continued until Atatürk, but his great determination and will has revealed a business that has resulted in a fiasco for centuries as a whole in terms of politics, culture and language. This does not mean that it cannot be said that there was a unity in the previous periods of Anatolia, of course it was felt from time to time, but this either lasted a little or it included a certain region. For example, during the reign of the Phrygian king Midas, a political unity was felt for a while, but it is limited to this period only. Again, during the Hittites period, 500 years of unity in Central Anatolia attracts the attention. But this is only limited to Central Anatolia.

Mamafih Anadolu'da uzun süre yaşamış olan Hattiler'in, Hitit kültürünü ve yaşamını da oldukça etkilediği ve zamanla bu iki kültürün birbirine kaynaşarak Hitit kültürü olarak var olmaya devam ettiği kesindir.

1200 tarihlerinde Anadolu büyük bir kavimler göçüne maruz kalmış ve Hititler de bu tarihlerde ortadan kalkmıştır. Bu kavimlerin güney-doğu Avrupa'dan- Balkanlar'dan geldiği kuvvetle muhtemeldir. Ancak Hititler'i sadece dışarıdan gelen kavimler yok etmemiştir. Hititler idari bakımdan başta bir kral ve bu krala bağlı beylikler şeklinde yönetilmekteydi. Bu beyliklerin bazıları kendi bağımsızlıklarını ilân ederek ayrılınca Hititler'in iç işleri iyice zora girmiş ve ortadan kalkmak kaçınılmaz olmuştur.

1200 tarihi Anadolu'da yeni bir zihniyetin yerleşmesine yol açar. Kabul edilmelidir ki Anadolu yarımadası daima iki dünya arasında kalmıştır. Bu yüzden de hem doğunun, hem de batının etkisinde kalmıştır. Örneğin Hititler Anadolu'ya Kafkasya üzerinden göç etmiş olmalarına karşılık uzun zaman doğunun etkisinde kalmışlardır. Yine doğudan gelen kavimler doğrudan doğruya Mezopotamya'nın etkisi altında kalmışlardır. Anadolu'nun coğrafi durumu siyasi ve buraya gelen kavimlerin bu topraklar üzerinde kültürel bir birlik kurmasına elverişli değildir. Öyle ki Osmanlı İmparatorluğu dahi uzun zaman doğunun etkisinde kalmış, ancak son zamanlarda batıya yönelmiştir. Bütün tarih boyunca Anadolu'da bir sürü dil, bir sürü millet görülür. Bunun sebebi Anadolu'nun arazi yapısıdır. Doğudan batıya kat eden dağlar Anadolu'yu 7 mıntıkeye ayırmaktadır. Bu özellik bir mıntıkanın diğeri ile her türlü irtibatının kesilmesine yol açar. Bu karakteriyle Anadolu tarih boyunca çeşitli dil, din ve medeniyeti sinesinde toplamıştır. Özetlersek Kayseri'ye kadar Mezopotamya medeniyeti, Kayseri'den sonra batı, yani Yunan Ege medeniyetine sahne olmuştur. Bu durum Atatürk'e kadar devam etmiş, ancak O'nun büyük azmi ve iradesi, yüzyılların fiyasko ile neticelendirdiği bir işi siyasi, kültürel ve dil bakımından bir bütün olarak ortaya çıkarmıştır. Bu demek değildir ki Anadolu'nun daha önceki dönemlerinde bir birliğin var olduğu söylenemez, elbette zaman zaman sezilmiştir ama bu ya az sürmüştür ya da belli bir bölgeyi içine almıştır. Örneğin Frig kralı Midas devrinde bir ara politik bir bütünlük sezilir, fakat sadece bu devre ile sınırlıdır. Yine Hititler devrinde Orta Anadolu'da 500 yıl kadar bir bütünlük göze çarpar. Fakat bu da sadece Orta Anadolu ile sınırlıdır.

Anatolia, which was under the influence of the east, that is, Mesopotamia, until 1,200 B.C., completely turned to the western world in the following periods. Thanks to this, Anatolian civilization was born in Western Anatolia and became. After 1,200 B.C., the mentality that created Anatolian civilization takes on a different mentality. Anatolia will not remain as a region of Western civilization from now on, but will be the cradle of civilization and a country where the works of Western civilization have been established.

With the help of maps, we can understand that there was a dark age in Anatolia after 1,200 B.C. We come across Hittite names in the region within the bend of the Kızılırmak. Kargamış and Niğde, formerly known as Nahita, is either a Hittite or a contemporary period with the same tribe. However, old names found in the bend. Roots like Çankırı and Bolu do not come from Greek. Besides them, for all the cities in Central Anatolia is Turkish or Greek and Latin, so it is foreign. Though we know that the Hittites origin comes from bend of the Kızılırmak, we did not come across to any Hittite city ruins. Today; Boğazköy, Yozgat and Tokat which are located in the middle of Anatolia are Turkish. On the other hand Amasya, comes from Greek era.

1.200 yılına kadar doğunun yani Mezopotamya'nın etkisinde kalan Anadolu, takip eden devirlerde tamamıyla batı dünyasına yönelir. Bu sayededir ki Batı Anadolu'da Anadolu medeniyeti doğmuş ve batı medeniyetinin beşiği olmuştur. 1.200'den sonra Anadolu medeniyetini yaratan zihniyet başka bir zihniyete bürünür. Anadolu bundan sonra Batı medeniyetinin bir bölgesi olarak kalmayıp, medeniyetin beşiği ve batı medeniyetinin eserlerini kurduğu bir ülke olacaktır.

1.200'den sonra Anadolu'da bir karanlık çağın olduğunu harita yardımı ile anlarız. Kızılırmak kavisi içinde kalan bölgede Hitit isimlerine rastlarız. Kargamış ve eski adı Nahita olan Niğde ya Hitit ya da aynı kavimle çağdaş bir devirden kalmadır. Fakat kavisin içinde eski isimlere rastlanır. Çankırı ve Bolu gibi kökler Yunandan gelmez. Bunun haricinde Orta Anadolu'daki bütün şehirler için Türkçe veya Yunanca ve Latince, yani yabancıdır. Hititlerin asıl medeniyetinin Kızılırmak kavisi içinde olduğunu bildiğimiz halde hiçbir Hitit şehri kalıntısına rastlamayız. Bugün Anadolu'nun ortasındaki Boğazköy, Yozgat ve Tokat Türkçedir. Amasya ise Yunan devrine kadar gider.

From these geographical investigations, the name Hittite is not encountered in certain settlement areas of the Hittites. However, at the same stage, under the bend, there is a settlement and life in Adana and its surroundings. This shows that there is a gap in the transition phase in Central Anatolia. In this respect, there is no civilization that has survived in the time period when the Hittite civilization disappeared. In other words, the reason for this gap in this date is evident by the absence of any civilization element here. In this case we can think of some reasons. First is the abandonment of the place which is unthinkable. Because even wars and similar disasters, which are thought to destroy a civilization completely, cannot be seen as possible to deal a complete blow to a civilization. In any case, since it is out of the question for human life to continue, even to some extent, illness comes to mind. However, no matter how effective and deadly it is, it cannot strike a decisive blow like war. So this gap is caused by neither wars, disasters or illnesses. In that findings of scientists are very clear on this issue. For example, The drought, which took place in Egypt around 1500 BC in the time of Jacob, also took place in Anatolia, and the Etruscans from the Lydian Region migrated to Italy via the Islands. So, although we cannot say that this place is completely empty of people, we can talk about a dark age that has been going on for a long time.

Bu coğrafi tetkiklerden Hititlerin belli iskân bölgesinde Hitit ismine rastlanmaz. Fakat aynı safhada kavisin altında Adana ve civarında yerleşim ve yaşam mevcuttur. Bu şunu gösterir, Orta Anadolu'da intikal evresinde bir boşluk vardır. Bu bakımdan Hitit medeniyetinin ortadan kalktığı zaman diliminde süregelen bir medeniyet yoktur. Yani bu tarihte bu boşluğun sebebi burada bir herhangi bir medeniyet unsurunun bulunmayışı ile belli olur. Bu takdirde aklımıza bazı nedenler gelir. İlk ihtimal buranın terk edilmesidir ki bu düşünülemez. Zira bir medeniyeti tam olarak ortadan kaldıracağı düşünülen savaş ve emsali afetlerin bile bir medeniyete tam bir darbe vurması mümkün görülemez. Her halükârda bir miktar da olsa insan yaşamının devam etmemesi söz konusu olamayacağına göre akla hastalık gelmektedir. Ancak ne kadar etkili ve öldürücü olursa olsun o da savaş gibi kati bir darbe indiremez. Öyleyse bu boşluk; ne savaşlar, ne afetler, ne de hastalık neticesidir. O halde akla gelebilecek tek bir olasılık kalmaktadır ki o da kuraklıktır ki bu konuda ilim adamlarının tespitleri çok açıktır. Örneğin Hz. Yakub zamanında M.Ö. 1500 yıllarında Mısır'da olan kuraklık, Anadolu'da da vuku bulmuş, Lidya Bölgesinden Etrüskler Adalar yoluyla İtalya'ya göç etmişlerdir.. O halde buranın insanlardan tam olarak boşaldığını söyleyememekle birlikte uzun zaman devam eden bir karanlık çağdan bahsedebiliriz.

As a matter of fact, in the excavations carried out in cities such as Ankara-Yozgat-Çankırı in Central Anatolia, we see that the civilization that we know belonged to the Hittites between the layers of the mounds was interrupted after 1200 years. It is only 400 years later that we come across a layer of civilization kneaded with a different understanding. From the ruins and documents, we can start the history of this civilization from years of 770-750. So we can come to the following conclusion. There is no civilization between 1200-800 in Central Anatolia.

At this point, the importance of archeology comes to the fore, and at this point archeology came into play, and archeology told us about this gap. Because archeology is the science that reveals the phases and illuminates the history of all civilizations that have existed and lived in Anatolia, which we consider as an example, and of course on the earth. I will briefly touch on the intricacies of this profession with a quote I just took:

“All civilizations have created countless unique works of art, ruins, monuments and monuments. Archeology is a science that finds and unearths these works of art, ruins, monuments, ruins of buildings and cities, and all kinds of items used by the tribes, examines them perfectly, and determines the place and time without any doubt. Thanks to this science, it is possible to visualize the lives of past civilizations in our dreams. Again, thanks to this science, the traditions, customs, customs and traditions of ancient times are shed light on. Archaeology; It is a science that requires mastery, skill and dexterity. In our time, archeology has become a most necessary branch of science for every society. Apart from illuminating the lifestyles and civilizations in ancient times, it is an important branch of science in terms of shedding light on history. Those who deal with this broad branch of science are called "archaeologists". The archaeologist does a wide variety of work. In fact, it is among the jobs of the archaeologist to sweep and clean the things she finds in almost every excavated area with her brush. In addition, an archaeologist must understand various sciences. The archaeologist examines each artifact with great care and attention and turns it into a document. The foundation of a building, a writing, a piece of ceramic is very valuable to the archaeologist. Even if there is no sign, such as a writing or a shape on any ceramic piece, this piece is very important for the archaeologist. A small sign, an insignificant sign, is very difficult for a non-archeologist to see. Even with the utmost care, this insignificant sign is easily overlooked. However, an archaeologist immediately sees this sign, which is

Nitekim İç Anadolu'da Ankara-Yozgat-Çankırı gibi şehirlerde yapılan kazılarda höyüklerin kat kat tabakaları arasında Hititlere ait olduğunu bildiğimiz medeniyetten 1200 yıllarından sonra, bir kesintiye uğradığını görürüz. Bundan ancak 400 yıl sonra ayrı bir anlayışla yoğrulan bir medeniyet tabakasına rastlarız. Kalıntı ve dokümanlarından bu medeniyetin tarihini 770-750'den başlatabiliriz. O halde şu sonuca varabiliriz. Orta Anadolu'da 1200-800 arası bir medeniyet mevcut değildir.

İşte bu noktada arkeolojinin önemi ön plana çıkmaktadır ve işte bu noktada arkeoloji devreye girmiş, bu boşluğu arkeoloji bize anlatmıştır. Zira bir örnekleme olarak ele aldığımız Anadolu'da ve elbette yer küre üzerinde var olmuş ve yaşamış olan tüm medeniyetlerin evrelerini ortaya koyan ve tarihini aydınlatan bilim dalıdır arkeoloji. 1966 yılında yazı işleri müdürlüğünü yaptığım kültürel bir dergideki, ki o tarihlerde arkeoloji eğitimimi tamamlama aşamasındaydım, yazımdan aynen aldığım bir alıntı ile bu mesleğin inceliklerine kısaca değinmiş olacağım:

“Medeniyetlerin tümü kendine has sayısız sanat eseri, örenler, anıt ve abideler yaratmıştır. Arkeoloji işte bu sanat eserlerini, örenleri, anıtları, yapı ve şehir kalıntılarını, kavimlerin kullandıkları her çeşit eşyayı bulup ortaya çıkaran ve kusursuz bir biçimde inceleyen, yer ve zamanını kuşkuyla yer vermeyecek bir biçimde saptayan bir bilimdir. Bu bilim sayesinde geçmiş medeniyetlerin yaşayışlarını hayalimizde canlandırmak mümkün olmaktadır. Yine bu bilim sayesinde eski çağların gelenek, görenek, örf ve adetlerine ışık tutulmaktadır. Arkeoloji; ustalık, beceri, beceriklilik isteyen bilim dalıdır. Zamanımızda arkeoloji her toplum için en gerekli bir bilim dalı haline gelmiştir. Eski çağlardaki yaşayış tarzlarını, uygarlıkları aydınlatması bir yana tarihe ışık tutması yönünden de mühim bir bilim dalıdır. Bu geniş bilim dalı ile uğraşanlara “arkeolog” denir. Arkeolog pek çeşitli işler yapar. Hatta hemen her kazı yapılan bölgede elde ettiği şeyleri fırçasıyla süpürüp temizlemek de arkeologun işleri arasındadır. Bunun yanı sıra bir arkeologun çeşitli bilimleri kavraması da gerekir. Arkeolog, her eseri büyük bir titizlik ve dikkatle inceler, birer belge haline koyar. Bir yapının temeli, bir yazı, bir seramik parçası arkeolog için çok değerlidir. Herhangi bir seramik parçasında bir belirti, örneğin bir yazı, bir şekil olmasa dahi bu parça arkeolog için çok önemlidir. Ufak bir işareti, önemsiz bir belirtiyi arkeoloji ile uğraşmayan bir kimsenin görmesi pek zordur. Azami bir dikkatle dahi bu önemsiz işareti kolayca gözünden geçirir. Halbuki, bir arkeolog, başkaları için önemsiz, fakat kendi için çok önemli olan bu işareti hemen görür ve ondan pek çeşitli anlam çıkarabilir. Arkeolog, bulunan bir seramik parçasını önce temizler, sonra

insignificant to others but very important to her, and can deduce many different meanings from it. The archaeologist first cleans a piece of ceramic found, then examines it like a doctor with a microscope. After that the archaeologist analyzes this tiny mark and looks at the color, shape, and paste of the piece. Compares and classifies ceramics of the same colour, shape and paste found elsewhere. As it can be understood from this small example, an archaeologist is like a chemist who carries out various experiments, like a doctor who carries out any scientific research. It should be said without exaggeration that the archaeologist is a talented and careful scientist. Because an archaeologist must be skilled and capable, and the excavation technique must be complete. Although archeology is a branch of science on its own, it cooperates with almost all science branches. These branches are especially philology, geography, anthropology, epigraphy, astronomy, botany, geology, art history, ethnography and philosophy."

As a result, we are faced with the fact that the place of archeology in the world of science cannot be denied. The absolute examination and evaluation of civilizations in all parts of the eastern or western universe and all the artifacts created by these civilizations that have not yet been revealed is very important in terms of shedding light on the future. Archaeologists are the ones who will succeed in this task. Our country especially needs qualified archaeologists. Increasingly, we see that the interest in archeology is decreasing. Of course, there are several reasons for this. It is a national debt to eliminate these reasons and make this profession popular. It should not be forgotten that we have an underground history and cultural riches waiting to be discovered underground like Göbeklitepe. We see how valuable archeology is in the following passage taken from a part of the telegram dated February 19, 1931, which the Great Leader Ghazi Mustafa Kemal Atatürk sent to the then prime minister İsmet İnönü after his visit to the Karatay Madrasa in Konya.

"...there is a definite need for archeology specialists to be used in museum directorates and excavation works for the preservation and classification of the ancient civilization artifacts, which lie in the form of unmatched treasures almost all over our country, and for the preservation of the monuments, which have become very devastated due to the constant neglect of the past periods."

mikroskopla tahlil yapan bir doktor gibi inceler. Bu ufak işareti tahlil eder ve parçanın rengine, biçimine, hamuruna bakar. Başka bir yerde bulunmuş aynı renkte, biçimde ve hamurdaki seramiklerle mukayese eder ve onu sınıflandırır. Bu küçük örnekten de anlaşılacağı gibi arkeolog, adeta çeşitli deneylerde bulunan bir kimyager, herhangi bir ilmi araştırmada bulunan bir doktor gibidir. Mübalâğa etmeden söylemek lâzım gelir ki arkeolog, kabiliyetli ve dikkatli bir ilim adamıdır. Zira arkeolog olan bir kimsenin hünerli ve kabiliyetli olması şarttır, kazı tekniğinin ise eksiksiz olması gerekir. Arkeoloji başlıbaşına bir bilim kolu olmakla beraber hemen bütün bilimlerle işbirliği eder. Bu bilimler özellikle filoloji, coğrafya, antropoloji, epigrafi, astronomi, botanik, jeoloji, sanat tarihi, etnoğrafya ve felsefedir."

Sonuç olarak arkeolojinin bilim dünyasındaki yerinin yadsınamayacağı gerçeği ile karşı karşıyayız. İster doğu ister batı evrenin her yerindeki medeniyetlerin ve bu medeniyetlerin yarattığı ve henüz ortaya çıkarılmamış tüm eserlerin mutlak incelenmesi ve değerlendirilmesi, geleceğe ışık tutması açısından çok önemlidir. Bu işi başaracaklar da arkeologlardır. Özellikle de ülkemizin nitelikli arkeologlara çok ihtiyacı vardır. Giderek görmekteyiz ki arkeolojiye olan ilgi azalmaktadır. Elbette bunun çeşitli nedenleri vardır. Bu nedenleri ortadan kaldırıp bu mesleği sevdirmeye noktasına erdirmek bir vatan borcudur. Zira toprak altında kalmış bir tarihimiz ve Göbeklitepe gibi yerin altında keşfedilmeyi bekleyen kültür zenginliklerimizin olduğu unutulmamalıdır. Arkeolojinin ne denli değerli bir bilim dalı olduğunu Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Konya'da Karatay Medresesi'ne yaptığı ziyaret sonrasında dönemin başbakanı İsmet İnönü'ye çektiği 19 Şubat 1931 tarihli telgrafın bir bölümünden alınan şu pasajda görmekteyiz.

"...memleketimizin hemen her tarafında emsalsiz defineler halinde yatmakta olan kadim medeniyet eserlerinin ileride tarafımızdan ilmi bir surette muhafaza ve tasniflerinin ve geçen devirlerin sürekli ihmalî yüzünden pek harap bir hale gelmiş abidelerin muhafazaları için müze müdürlüklerinde ve hafriyat işlerinde kullanılmak üzere arkeoloji müte-hassıslarına kat'î lüzum vardır."

Steps Towards Preventing Cultural Property Smuggling

Written by Zeynep Ölmez, Culture and Tourism Expert, Department of Anti-smuggling, Ministry of Culture and Tourism

Having been the cradle of many civilizations with its cultural wealth, our country sits upon lands that make up one of the biggest cultural heritage sites in the world. Therefore, a struggle to protect cultural property from possibly irreversible harm, known as “cultural property smuggling” has been going on for a long time. For this cause we, as the Department of Anti-smuggling of the Ministry of Culture and Tourism, have been conducting preventive operations to fight against “cultural property smuggling” in both our country and abroad.

We are working on all-round operations in coordination with the Police, the Gendarmerie, Coast Guard and the Ministry of Commerce to achieve this. Regular controls are conducted to prevent unauthorized excavations, ancient cities and ruins are monitored through a closed circuit surveillance system and all precautions are in place. The respective departments do the necessary surveys on the site upon being informed of an unauthorized excavation. In addition, any cultural property recovered thanks to a collaboration with the Police, the Gendarmerie and Customs is classified by our museum experts before forensic units are informed.

Sahip olduğu kültürel zenginliklerle birçok uygarlığa beşiklik etmiş ülkemiz toprakları dünyanın en geniş kültürel miras alanlarından biridir. Bu sebeple uzun yıllar boyunca “kültür varlığı kaçakçılığı” olarak nitelenen, kültür varlıklarına yönelik kimi zaman geri dönüşü imkansız zararlarla uzun yıllardır mücadele içindedir. Bu amaçla ülkemiz adına Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kaçakçılıkla Mücadele Dairesi Başkanlığı olarak yurt içinde ve yurt dışında “kültür varlığı kaçakçılığı” ile mücadeleye yönelik her türlü önleyici faaliyetleri yürütüyoruz.

Bunun için Emniyet, Jandarma, Sahil Güvenlik birimleri ve Ticaret Bakanlığıyla çok yönlü ve koordineli çalışmalar sürdürüyoruz. Kaçak kazıların önlenmesi için düzenli kontroller gerçekleştiriliyor, antik kentler ve ören yerleri kapalı devre kamera sistemi ile izleniyor ve tüm güvenlik önlemleri alınıyor. Herhangi bir kaçak kazı bilgisi alındığı takdirde olayın meydana geldiği alanlarda ilgili birimlerce gerekli incelemeler yaptırılıyor. Bununla birlikte Polis, Jandarma ve Gümrük birimleri ile işbirliği içerisinde ele geçirilen kültür varlıklarının müze uzmanlarımız tarafından tasnifinin yapılması sağlanarak adli birimlerle iletişime geçiliyor.

A criminal complaint is filed against persons who participated in cultural property smuggling, in breach of Law on the Conservation of Cultural and Natural Property (2863), by our Ministry and the judicial process is followed.

Numerical data on illegal excavations and cultural property smuggling in our country; area, event and artifact are recorded and statistics are kept. In addition, we follow the posts made through various channels online regarding illegal cultural property sales and illegal excavations or unauthorized treasure searches, and direct them to law enforcement and judicial units in order to initiate action against those responsible and to prevent access to such posts.

In the event of stolen or lost cultural property from museum directorates, ruins, private museums, and collectors of movable cultural and natural property, we communicate with the security and customs units in the country and inform about the situation. In addition, our museum directorates, private museums and collectors are warned to take precautions regarding the issue. Also, we provide information to our foreign representative offices in order to have stolen cultural property pursued abroad, and ensure that the information of the cultural property is shared with Interpol units.

On the basis of our country's cultural policies; along with the goal of preserving our cultural property and leaving them to future generations, the smuggling of our cultural property abroad is a situation that has existed from the past to the present and is fought resolutely. However, the current laws, the operations of official institutions and organizations and detective works are not enough on their own to protect and preserve our cultural heritage. The biggest contribution to the prevention of crimes against cultural property, which are the most concrete indicator of the past, build-up, experience and power of human beings, is understanding cultural property and strengthening the sense of protection. Necessary studies are also carried out by our relevant units in order to increase public awareness in order to prevent smuggling of cultural property and illegal excavations for the purpose of finding cultural property. For this purpose, projects to create public service announcements, booklets, brochures, promotional materials, children's books, etc. continue. In order to minimize cultural property smuggling and illegal excavations, non-formal and in-service training activities are given importance in order to raise awareness of cultural property in the public and to establish a sustainable conservation approach.

Kaçak kazı ve kültür varlığı kaçakçılığı olaylarına karıştığı tespit edilen kişiler hakkında 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanuna muhalefet kapsamında Bakanlığımızca suç duyurusunda bulunuluyor ve adli süreçler takip ediliyor.

Ülkemiz genelinde gerçekleşen kaçak kazı ve kültür varlığı kaçakçılığı olaylarına ilişkin sayısal veriler; alan, olay ve eser bazlı olarak kayıt altına alınıyor ve istatistikleri tutuluyor. Bununla birlikte İnternet ortamında karşılaşılan yasadışı kültür varlığı satışları ile kaçak kazılara veya izinsiz define aramalarına ilişkin çeşitli kanallardan yapılan paylaşımları takip ederek, sorumlular hakkında işlem başlatılması ve bu tür paylaşımlara erişimin engellenmesi için kolluk kuvvetleri ve adli birimlere yönlendiriyoruz.

Müze Müdürlüklerinden, ören yerlerinden, özel müzelerden, taşınır kültür ve tabiat varlığı koleksiyonculuğu yapan koleksiyonculardan çalınan veya kaybolan kültür varlığı tespit edilmesi halinde yurt içinde güvenlik ve gümrük birimleri ile iletişime geçerek durum hakkında bilgi veriyoruz. Ayrıca müze müdürlüklerimiz ile özel müzeler ve koleksiyoncular konu ile ilgili tedbir alınması için uyarılıyor. Bunun yanı sıra, yurt dışında arattırılması amacıyla dış temsilciliklerimize bilgi verilerek eserlerin bilgilerin Interpol birimleri ile paylaşılmasını sağlıyoruz.

Ülkemiz kültür politikalarının temelinde; sahip olduğumuz kültür varlıklarını koruma ve gelecek kuşaklara bırakma hedefi yer almakla beraber kültür varlıklarımızın yurt dışına kaçırılmaları da geçmişten günümüze var olan ve kararlılıkla mücadele edilen bir durumdur. Ancak, kültür mirasımızı korumak ve kollamak için sadece mevcut yasalar, resmi kurum ve kuruluşların faaliyetleri ve poliseye çalışmalar yeterli değildir. İnsanoğlunun geçmişinin, birikiminin, tecrübesinin ve gücünün en somut göstergesi olan kültür varlıklarına karşı işlenen suçların önlenmesine en büyük katkı, kültür varlığı anlayışının benimsenmesi ve korunması algısının güçlenmesidir. Kültür varlığı kaçakçılığı ve kültür varlığı bulmak amacıyla yapılan kaçak kazıların önlenmesi yönünde kamuoyunda farkındalığı artırmak adına ilgili birimlerimizce de gerekli çalışmalar yapılıyor. Bu amaç doğrultusunda kamu spotu, kitapçık, broşür, promosyon malzemeleri, çocuk kitapları vb. projeler geliştirmek için çalışmalar sürdürülüyor. Kültür varlığı kaçakçılığı ve kaçak kazı olaylarının en aza indirgenmesi amacıyla kamuda kültür varlığı bilincinin geliştirilmesi ve sürdürülebilir bir korumacılık anlayışının yerleştirilebilmesi için yaygın ve hizmet içi eğitim çalışmalarına önem veriliyor.

The main goal of the cultural policies carried out by our country from past to present in the axis of cultural assets is based on the principle that “cultural property is the common heritage of all humanity as a part of the land they belong to” and “they should not be considered as commercial commodities”. We think that operations carried out by countries alone will not be sufficient to combat the illegal international circulation of cultural property. For this purpose, our country plays an active role in international organizations and committees by working towards signing bilateral agreements and protocols with other countries in order to implement the 1970 UNESCO Convention on Measures to be Taken for the Prevention and Prohibition of Unlawful Import, Export and Transfer of Cultural Properties. With this approach, in our country; Within the framework of national legislation, international conventions and agreements, it is aimed to prevent cultural property from being destroyed by illegal excavations, stolen, prevented from being presented to the interest and benefit of humanity, and to prevent illegal trade that encourages all these negativities.

Within the scope of these ongoing efforts, our Ministry signed the “Memorandum of Understanding on the Restriction of Imports of Artifacts in the Archaeological and Ethnological Category of Turkey” between our country and the United

Kültür varlıkları ekseninde geçmişten günümüze ülkemizin yürüttüğü kültür politikalarının temel hedefi, “kültür varlıklarının ait oldukları toprakların bir parçası olarak tüm insanlığın ortak mirası olduğu” ve “onların kesinlikle birer ticari meta olarak kabul edilmemesi gerektiği” prensibine dayandırılıyor. Kültür varlıklarının uluslararası alandaki yasa dışı dolaşımıyla mücadele için ülkelerin tek başlarına yürüttükleri çalışmaların yeterli olamayacağı düşüncesindeyiz. Bu amaçla, Kültür Varlıklarının Kanunsuz İthal, İhrac ve Mülkiyet Transferinin Önlenmesi ve Yasaklanması için Alınacak Tedbirlerle ilgili 1970 UNESCO Sözleşmesi’nin daha etkin bir şekilde uygulanabilmesi adına diğer ülkelerle, ikili anlaşma ve protokoller imzalanması yönünde çalışmalar yürüterek uluslararası organizasyonlarda ve komitelerde ülkemizce etkin rol oynanıyor. Bu yaklaşımla birlikte ülkemizce; ulusal mevzuatı, uluslararası sözleşmeler ve anlaşmalar çerçevesinde, diğer ülkelerle iş birliğine giderek, kültür varlıklarının kaçak kazılarla tahrip edilmesini, çalınmasını, insanlığın ilgisine ve yararına sunulmaktan alıkonmasını engellemeyi ve tüm bu olumsuzlukları teşvik eden yasa dışı ticaretin önlenmesini hedefleniyor.

Bakanlığımızca, sürdürülen bu çalışmalar kapsamında, uzun yıllar hayata geçirilmesi için büyük emek verilen, ülkemiz ile Amerika Birleşik Devletleri arasındaki “Türkiye’ye ait Arkeolojik ve

States of America, on 19 January 2021, to which great efforts were made to put into practice for many years. With the entry into force of this agreement, the entry of cultural property illegally removed from our country into the United States will be considered illegal. It will play a crucial role in reducing attempts to loot artifacts representing Turkey's cultural heritage, including artifacts from the War of Independence period and belongings of Mustafa Kemal Atatürk, the founder of the Turkish Republic.

With these and similar successes, our country has become one of the countries that has made significant progress in recent years in the return of cultural property smuggled abroad. As a result of the operations conducted in coordination with our relevant institutions regarding the return of cultural property of our country's origin, which were found abroad and were found to be illegally removed, 4855 pieces of artifacts were returned from 2002 until today and they were kept in our museums.

The latest example of these extradition efforts is the return of many of our historical artifacts, which were illegally seized from Turkish territory and smuggled abroad, and seized at the Hungarian customs, to our country as a result of the meticulous studies carried out by our Ministry in the first months of 2021.

Etnolojik Kategorideki Eserlere Yönelik İthalat Kısıtlaması Getirilmesine İlişkin Mutabakat Zaptı" 19 Ocak 2021 tarihinde imza altına alındı. Bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile birlikte ülkemizden yasadışı yollarla çıkarılan kültür varlıklarının, Amerika Birleşik Devletleri'ne girişi yasadışı olarak değerlendirilecek. Kurtuluş Savaşı döneminden kalan eserler ile Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e ait eşyalarda dahil olmak üzere Türkiye'nin kültür mirasını temsil eden eserlerin yağmalanmasına yönelik girişimlerin azaltılmasında çok önemli bir rol oynayacak.

Ülkemiz elde ettiği bu ve benzeri başarılar ile birlikte yurtdışına kaçırılan kültür varlıklarının iadesi konusunda son yıllarda önemli gelişmeler sergileyen ülkelerden biri haline geldi. Yurt dışında bulunan ve yasa dışı yollarla çıkarıldığı tespit edilen ülkemiz kökenli kültür varlıklarının iadelerine ilişkin ilgili kurumlarımızla koordine olarak takip edilen çalışmalar neticesinde 2002 yılından günümüze değin 4855 adet eserin iadesi sağlanarak, müzelerimizde muhafaza altına alındı.

Bu iade çalışmalarının son örneği, Türkiye topraklarından yasa dışı yollarla ele geçirilerek yurtdışına kaçırılmış olan ve Macaristan gümrüğünde ele geçirilen çok sayıda tarihi eserimizin 2021 yılının ilk aylarında Bakanlığımızca yürütülen titiz çalışmalar neticesinde yurdumuza dönmesidir.

The process, which started with the Hungarian law enforcement units reporting the artifacts they found, during a search of a Turkish citizen's car, to Turkey through Hungarian Interpol in 2015, was completed with the return of the artifacts to our country thanks to our meticulous follow-up. Dating from the 5th Century BC. To the 5th Century AD. 413 works, including chariot parts, furniture parts, marble figurines and coins, were delivered to the Anatolian Civilizations Museum on February 26, 2021. After the conservation and documentation works are completed by the museum experts, the areas where they will be exhibited will be determined and they will welcome their visitors in the lands they belong to.

From activities to increase social awareness to protect our cultural property, to cooperation projects with UNESCO, ICOM and similar international organizations, to the use of various digital platforms; We believe that we will continue to achieve remarkable results in the prevention of cultural property smuggling and illegal excavations, thanks to these studies carried out in a wide range from legislative studies that strengthen the legal infrastructure to strengthening the communication between relevant institutions and organizations in the country.

Macaristan kolluk birimlerinin 2015 yılında bir Türk vatandaşının aracında yaptığı aramada tespit ettiği eserleri, Macaristan Interpol'ü aracılığıyla Türkiye'ye bildirmesi ile başlayan süreç, titizlikle yürütülen takip neticesinde eserlerin ülkemize iadesiyle tamamlandı. MÖ V. Yüzyıldan MS V. Yüzyıla kadar tarihlenen ve aralarında savaş arabası parçaları, mobilya aksamaları, mermer figürin ve sikkelerin yer aldığı 413 adet eser 26 Şubat 2021 tarihinde Anadolu Medeniyetleri Müzesine teslim edildi. Müze uzmanları tarafından koruma ve belgeleme çalışmalarının tamamlanmasının ardından sergilenecekleri alanlar belirlenecek ve ait oldukları topraklarda ziyaretçilerini karşılayacaklar.

Kültür varlıklarımızı korumak için toplumsal farkındalığı arttırmaya yönelik faaliyetlerden, UNESCO, ICOM ve benzeri uluslararası organizasyonlarla işbirliği projelerine, çeşitli dijital platformların kullanılmasına; yasal alt yapıyı güçlendiren mevzuat çalışmalarından, yurt içindeki ilgili kurum ve kuruluşlar arasındaki iletişimi güçlendirmeye kadar geniş bir yelpazede gerçekleştirilen bu çalışmalar sayesinde, kültür varlığı kaçakçılığının önlenmesi ve kaçak kazıların engellenmesinde kayda değer sonuçlar elde etmeye devam edeceğimize inanıyoruz.

The 2021 Season at Labraunda

Written by Olivier Henry, University Lumière Lyon 2, France;
Director of the excavations of Labraunda

The 2021 season at Labraunda, an archaeological site renowned for housing the famed sanctuary of Zeus Labraundos in Karia, started on June 7th and will last until August 15th. The international team led by Prof. Dr. Olivier Can Henry comprises archaeologists and students from more than 10 different countries. It is largely supported by the University of Bilkent, with many of its students getting involved in the research every year.

Labraunda is an old site, probably first occupied sometimes in the Early Bronze Age. It met its fame in the 4th century BC, when the members of the Hekatomnid dynasty reached the position of Satraps of Karia. They then decided to use the site as a display of their power, reinterpreting the ancient local traditions and producing a hybrid material culture borrowing from both the Greek and the Persian worlds. Among the many architectural achievements of Maussollos and his brother Idrieus at Labraunda, one can mention the two monumental Andrones, unique banqueting halls used as halls for reception and audience where the dynast would meet his people during the annual 5 days-long festival organized in honor of Zeus Labraundos. It was long thought that the site somehow lost its preeminence after the conquest of Alexander the Great and the disappearance of the Hekatomnids. Recent research has nonetheless proven that Labraunda maintained its status all through Antiquity. The 2nd century AD has even seen a revival of the old sanctuary with the

Karya'da bir arkeolojik bölge olan ve ünlü Zeus Labraundos Tapınağı'na ev sahipliği yapmasıyla bilinen Labraunda'da 2021 sezonu 7 Haziran'da başladı ve 15 Ağustos'a kadar devam edecek. Prof. Dr. Olivier Can Henry liderliğindeki uluslararası ekip 10'dan fazla ülkeden arkeolog ve öğrenciden oluşuyor. Her yıl birçok öğrencisinin araştırmaya dahil olmasıyla Bilkent Üniversitesi tarafından büyük ölçüde destekleniyor.

Labraunda, muhtemelen Erken Tunç Çağı'nda yerleşilen eski bir arazidir. Hekatomnos Hanedanı üyelerinin Karya'da Satrap mevkisine gelmesiyle MÖ 4. yüzyılda şanına kavuştu. Daha sonra yerel gelenekleri yeniden yorumlayıp hem Yunan hem de Pers dünyasıyla kültür alışverişiyle melez bir malzeme üretip bölgeyi güçlerini sergilemek için kullanmaya karar verdiler. Mausollos ve kardeşi Idrieus'un Labraunda'daki birçok mimari başarısının arasında Zeus Labraundos şerefine düzenlenen 5 günlük yıllık festivalde karşılamacılar ve katılımcılar için kullanılan, hükümdarın halkıyla görüştüğü eşsiz ziyafet salonları olan iki devasa Andron sayılabilir. Uzun süre Büyük İskender'in fethi ve Hekatomnosların kaybolmasıyla bölgenin, üstünlüğünü bir şekilde kaybettiği düşünülüyordu. Ancak son araştırmalar kanıtladı ki Labraunda statüsünü tüm Antik Çağ boyunca korumuş. Hatta MS 2. yüzyıl, eski tapınağın dirilişiyle birlikte bir dizi büyük bazilikanın, stoanın inşa edilmesine, bazı Hekatomnos yapılarının restore edilmesine ve hamamların

construction of a series of large basilicas, stoas, the reconstruction of some of the Hekatomnid buildings and the addition of bath complexes. In the early byzantine times, the old beliefs were abandoned, and a couple of churches were built onsite. Labraunda became a dwelling settlement as people started transforming the ancient buildings in as many housing places. The latest activity noticed at Labraunda dates from the late 13th century AD and the Turkish invasions, after which the site seems to have been abandoned.

This year's program at Labraunda includes both an archaeological survey in the territory of the site and excavations on the site.

The survey, which started in 2017 aims at contextualizing the history of Labraunda by better understanding the organization of its large and mountainous territory on the southern slopes of Mount Latmos. So far, the survey has demonstrated that the occupation of the immediate surroundings of Labraunda started as early as the Chalcolithic period and developed particularly in the Late Hellenistic and Roman periods with the establishment of many farms and a few settlements which activities seem to have been mainly based on the production of both olive oil and wine.

As for the excavations, there are 6 different projects planned for this year. The main one concerns the excavation of the East Bath, located near the entrance to the site. This bath complex was built in the 1st century AD and is one of the 4 different bath complexes known at Labraunda. In the previous years, the hot part of the bath has been uncovered, revealing that the building was erected over an Hekatomnid construction. This year, we aim at opening the entire cold part of the complex. Together with the excavation of the East Bath, we plan to also uncover a large Roman water pool, built concomitantly with the bath. The excavations of both those buildings will help us better understand the life at Labraunda in the early Roman period and the mechanism of the renewal of the site that occurred in the 1st-2nd centuries AD.

Further north, a third project aims at investigating a small distyle in antis building (called Oikos L), located south of the monumental staircase. Since the staircase, dating from the time of Mausollos, leans on it, it is believed that the Oikos L might be one of the very few remains of the pre-Hekatomnid structures at Labraunda. Two more projects directly concern constructions

eklenmesine tanıklık etmiş. Erken Bizans döneminde eski inançlar terk edilmiş ve bölgeye birkaç kilise yapılmış. İnsanlar antik binaları konut haline getirmeye başlayınca Labraunda bir yerleşim yeri haline geldi. Labraunda'da gözlemlenen son etkinlik 13. yüzyılın sonlarına doğru görülen Türk akınlarıdır. Bu akınlardan sonra bölge terk edilmiş görünmektedir.

Labraunda'nın bu yılki programı hem bölgenin arkeolojik araştırmasını hem de bölgede kazı çalışmalarını içeriyor.

2017'de başlayan araştırma, Latmos Dağı'nın güney yamaçlarındaki büyük ve dağlık bölgenin yapısını daha iyi anlayarak Labraunda'nın geçmişini aydınlatmayı hedefliyor. Araştırma şimdiye kadar gösterdi ki Labraunda'nın yakın çevresine yerleşmesi Bakır Çağı kadar eskiye uzanıyor ve gelişmesi, ana aktivitenin zeytin yağı ve şarap üretmek olduğu birçok çiftlik ve birkaç yerleşim yerinin kurulmasıyla başta Geç Helenistik Dönem olmak üzere Roma Dönemi'ni buluyor.

Kazılara gelirsek bu yıl için planlanan altı proje var. Ana proje, bölgenin girişine yakın konumlanmış Doğu Hamamı'nı ele alıyor. Bu hamam kompleksi MS 1. yüzyılda inşa edilmiş ve Labraunda'da bilinen dört hamam kompleksinden biri. Son yıllarda hamamın sıcak kısmı ortaya çıkarıldı ve görüldü ki bina Hekatomnos mimarisi üzerine dikilmişti. Bu yılki hedefimiz kompleksin tüm soğuk bölgelerini açığa çıkarmak. Doğu Hamamı'nın kazısıyla beraber, onunla birlikte inşa edilmiş büyük bir Roma su havuzunu da ortaya çıkarmayı planlıyoruz. Bu binaların kazıları erken Roma döneminde Labraunda'daki hayat ile MS 1. ve 2. yüzyıllar arasında bölgede gerçekleşen yenilenişin tekniklerini daha iyi anlamamızı sağlayacak.

Daha da kuzeyde, üçüncü bir proje ise heybetli merdivenin güneyinde yer alan küçük bir distyle in antis binasını (Oikos L adıyla anılır) incelemeyi hedef alıyor. Tarihi Mausolos zamanına uzanan merdiven, üzerine yaslandığı için Oikos L binasının Hekatomnos öncesi dönemden kalma çok az yapıdan biri olduğuna inanılıyor. Başka iki proje direkt olarak Hekatomnos Dönemi binalarını ele alıyor. Bir tanesi 40 metre uzunluğundaki, yan yana sıralanmış altı küçük ziyafet salonunu örten Doğu Stoası kazısı. Bu yıl bu odalardan biri tepeden tırnağa araştırılacak. Diğer projenin amacı ise tapınak terasında bulunan Kuzey Stoasını ortaya çıkarmak. Mau-

Bilkent Archaeology Day

Written by Dominique Kassab Tezgör, Chair of the Dept. of Archaeology, Bilkent University

The Bilkent Archaeology Day is a yearly event in April, which was launched for the first time in 2018. Devoted to one topic, it unfolds over two sessions: in the morning, the Club of Archaeology is organizing a student Symposium, together with the clubs of other universities. In the afternoon, the department organizes a program. The aim is to reinforce the bridge between the department of Archaeology of Bilkent and the other universities of Ankara and Turkey, as well as Research Institutes.

Last year, the Bilkent Archaeology Day 2020 couldn't happen because of the pandemic which broke out shortly before the event was scheduled. This year, we were able to resume the meeting on Zoom on the 11 April 2021 with a theme dedicated to colours: What a Colourful World: Some Pigments and Colours in Antiquity. Through Zoom, it has been possible to widen the horizon of the afternoon session so that guest speakers from the Louvre Museum, Tübingen University and Oxford University took part. They presented their current research, discussing the sources and trade of dyes and pigments, as well as their uses and meanings, in various cultural contexts ranging from prehistory in Africa through antiquity in Mesopotamia and Anatolia to today's Silicon Valley.

Pigments, colours, polychromy have been the subject of a renewal of interest since the 1990s, or more exactly it became a field of research in its own right. Already in the 18th century, Winckelmann mentioned the polychromy on Greek and Roman sculptures, and Quatremère de Quincy published a study on the subject in 1814. However, scholars were still debating the nature of this polychromy in the 19th century and were often rejecting its existence. The traveling exhibition of Vinzenz Brinkmann, inaugurated in Dec. 2003 and still on the stage in 2018, has been a turning point by showing -could we say brutally -the sculptures and architecture of Antiquity painted in bright colours as they were in reality.

We hope that this scattering of several aspects of polychromy in Antiquity and beyond will be a source of inspiration for the students. As the presentations illustrate, it offers a large field of investigation with a wide and exciting choice of studies.

Bilkent Arkeoloji Günü, ilki 2018 yılında düzenlenen ve her yıl nisan ayında gerçekleşen bir etkinliktir. Her seferinde tek bir konuya odaklanan bu etkinlik iki seansa gerçekleştirilir. Sabah seansında, Bilkent Arkeoloji Kulübü'nün diğer üniversitelerin ilgili kulüpleriyle beraber düzenledikleri bir öğrenci sempozyumu yer alır. Öğleden sonra ise arkeoloji departmanının düzenlediği başka bir etkinliğe ayrılmıştır. Böylelikle Bilkent Arkeoloji Departmanı'nın hem Türkiye'deki diğer üniversitelerle hem de araştırma kurumlarıyla arasındaki bağların güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

2020 Bilkent Arkeoloji Günü, etkinliğin düzenlenmesi planlanan tarihten hemen önce Covid 19 pandemisinin ilan edilmesiyle iptal edilmişti. Bu yıl, renkler etrafında şekillenen bir tema işlediğimiz 11 Nisan 2021 tarihli bir Zoom toplantısıyla kaldığımız yerden devam edebildik. Tema başlığımız ise "Rengarenk Bir Dünya: Antik Çağ'da Pigmentler ve Renkler" oldu. Etkinliğin çevrimiçi olması bize öğleden sonra seansında Louvre Müzesi, Tübingen Üniversitesi ve Oxford Üniversitesi'nden konuşmacıları da misafir etme olanağını sağladı. Boya ve pigmentlerin kaynakları, bunların ticaretinin nasıl yapıldığı hakkındaki güncel araştırmalarına ilişkin yaptıkları sunumlarda bunların nasıl kullanıldığı ve her birinin arkasında yatan anlamlar üzerinde, tarih öncesi Afrika'dan Antik Çağ'ın Mezopotamya'sına, oradan da günümüzün Silikon Vadisi'ne uzanan bir bağlamda konuştular.

Pigmentler, renkler ve polikrom 1990'lardan itibaren yeniden ilgi odağı hâline gelmeye başlamış, daha doğrusu bir araştırma sahası halini alabilmiştir. Daha 18. yüzyılda Winckelmann Yunan ve Roma heykellerinde polikromdan bahsetmiş ve Quatremère de Quincy 1814 yılında bu konu üzerine bir araştırma yayınlamıştı. Buna rağmen 19. yüzyıla gelindiğinde akademisyenler hâlen polikraminin doğası üzerine tartışmakta ve bu kavramın varlığını bile reddetmekteydi. Vinzenz Brinkmann'ın açılışını 2003'te yapan ve 2018 yılında hâlâ ziyarete açık olan gezici sergisi ise Orta Çağ heykelleri ve diğer mimari eserlerini -neredeyse meydan okur gibi- bir zamanlar boyandıkları renklerde sunarak bir dönüm noktası olmuştu.

Antik Çağ ve sonrasında gelen dönemlerdeki polikroma dair bu parçaların öğrenciler için bir ilham kaynağı olacağını ummaktayız. Sunumların da gösterdiği üzere, bu konu içinde oldukça çeşitli ve heyecan verici çalışma seçenekleri barındıran geniş bir araştırma sahasının kapılarını aralamaktadır.

Archaeology Club Activities

Written by Elif Aze Bol, Chair of the
Archaeology Club

The education year 2020-2021 was full of great experiences for the Archaeology Club of Bilkent University. Even though the online semesters and pandemic, we had done many activities together.

To talk more about the events, "Watching the Movie Mummy with Dr. Zimmermann" might be given as the first. The activity was done with the Cinema Society of Bilkent University on the 6th of March. We aimed to watch and talk about the movie with one of the members of the Department of Archaeology. After watching the movie, Dr. Thomas Zimmerman talked about Egyptian history briefly and discussed important features from history as the Rosetta Stone. After his presentation, many students asked him their questions about both the movie and the display. The event was held with almost 100 students.

Secondly, the symposium was the highlight of the club. The seminar is called "Polychromy: Its context, Usage, and Examples." It was held on the 11th of April. The symposium was about the colors, pigments, and their usage from findings. Six students from Bilkent University, Hacı Bayram Veli University, and Ankara University present their topics. Roma to China, there were many different and exciting talks. Negin DERAKHSHAN HOUREH and Nefise GÜNAYDIN from Hacı Bayram Veli University started their conversation about the pigments, colors, sources, and usage. The presentation was an opportunity for the audience to understand the main context of the symposium. The second speaker Şehriban YÜKSEL from Bilkent University talked about Maykhan Uul and its findings with their history and colors. She also mentioned some of the methods of how the archaeologists recognized and classified the remnants. Nurgül ABUT from Ankara University (Prehistory Major), as the third speaker, talked about how the colors -mainly black and red- had been used during the prehistoric era. Examples from Anatolia and

2020-2021 Eğitim Öğretim yılı yüz yüze olmamasına rağmen bize çok güzel deneyimler kazandırdı. Bilkent Üniversitesi Arkeoloji Kulübü olarak hocalarımız ve üyelerimizle çok güzel etkinlikler yaptık.

Biraz daha detaylı konuşmak gerekirse, ilk olarak Bilkent Üniversitesi Sinema Topluluğu ile birlikte film gösterimi yaptık. Etkinlik 6 Mart tarihinde Zoom üzerinden gerçekleşti. "Mumya" isimli filmi bölüm hocalarımızdan Dr. Thomas Zimmermann ile izledik. Filmden sonra ise Önce Dr. Zimmermann'ın konuşmasını dinledik. Konuşmada hem filmden hem de tarihten örnekler ve açıklamalar vardı. Örneğin Rosetta Taşı hakkında konuştuk. Sonrasında ise birçok öğrenciden hem film hem de sunum hakkında soruları aldık. Yaklaşık yüz kişinin katılım gösterdiği aktivite hem eğlenceli hem de bilgilendiriciydi.

11 Nisan tarihinde düzenlediğimiz öğrenci sempozyumu ise dönemin en göze çarpan etkinliklerinden biri oldu. Öğleden önce kulübün düzenlediği sempozyum, öğleden sonra ise Arkeoloji Bölümü'nün düzenlediği sempozyum ile devam etti. Sempozyum konusu olarak ise "Çok Renklilik: Kullanımı, İçeriği ve Örnekleri" belirlenmiştir. Sadece Bilkent Üniversitesi öğrencileri değil Ankara Üniversitesi Tarih Öncesi Anabilim Dalı ve Hacı Bayram Veli Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğrencileri etkinlikte yer aldı. Öncelikle Nefise Günaydın ve Negin Derakhshan Hourah, renkler, pigmentler ve ana maddeleri üzerine konuşmalarını yaptı. Bu sunum, izleyicilerin konuyu daha iyi takip etmeleri ve içeriği anlayabilmeleri açısından güzel bir başlangıç oldu. Sonrasında Şehriban Yüksel, Maykhan Uul ve buluntuları hakkında konuştu. Renk kullanımı, buluntuların olası anlamları ve nasıl incelendikleri hakkında bilgi verdi. İnceleme ve sınıflandırma teknikleri hakkında söyledikleri ise sonrası konuşmalarla bağ kurdu. Üçüncü konuşmacı Nurgül Abut, tarih öncesi renk kullanımı ve örnekleri hakkında sunum yaptı. Daha çok siyah ve kırmızı örnekler ve kırmızı rengin

Europe were breathtaking to see and listen to for us. Elif Aze BOL from Bilkent University did her talk about the Terracotta Warriors of China. She gave a brief history of soldiers, their colors, meanings, and how their colors faded. The last speaker Dilara UÇAR SARIYILDIZ from Bilkent University talked about possible reasons for using colors. She gave her examples with sculptures in the Classical World. Her talk was such an excellent end for the student symposium. After the student symposium, many scholars and experts did their talks about the "Polychromy" during the afternoon symposium, which Bilkent University Department of Archaeology held. We are thankful for all the speakers and audiences.

Last but not least, a seminar called "Ancient Languages by Dr. İlgi Gerçek" was held. We aim to ask questions about some of the dead languages and related contexts. Almost 100 students were there at the event to listen to Mrs. Gerçek. In the talk, more than 50 questions were asked and kindly answered. Not only languages but also political, social circumstances were mentioned at the event. We are glad and thankful to participate in this event with Dr. İlgi Gerçek. Because in the Bilkent University there are many different courses to learn languages such as Latin, Hittite.

As the Archaeology Club, we are thankful to Dr. Charles Gates as the advisor and Dr. Dominique Kassab Tezgör as the Department Chair for their support and help.

We wish to see you all next year! Have a great summer, you all

yerine ilişkin gösterdiği fotoğraflar ilgi çekiciydi. Elif Aze Bol, Çin'den çıkan toprak askerler ve renkleri hakkında konuşmasını yaptı. Askerlerin tarihini ve ilgili kültürel bilgileri vererek renklerin anlamları, kullanımı ve neden yok olduklarını açıkladı. Son konuşmacı Dilara Uçar Sarıyıldız ise öğrenci sempozyumuna güzel bir son konuşma yaptı. Kendisi Klasik Dünya'nın heykellerinde renkleri ve olası kullanım sebeplerini açıkladı. Örnekleri ise tam olarak konuyu kavramamızı sağladı. Öğleden sonra ise Arkeoloji Bölümü'nün düzenlediği ve dünyanın dört bir tarafından konuşmacıları toplayan sempozyum ise yine "Çok renklilik" hakkında devam etti.

Dönemin bitmesine yakın bölüm hocalarımızdan Dr. İlgi Gerçek ile "Antik Diller" hakkında bir söyleşi düzenledik. Asıl amacımız okulumuzda da dersleri verilen Hititçe, Sümerce, Latince gibi dillere genel bir bakış ve yaklaşımdı. Birçok öğrenci için incelemesi veya hakkında yorum yapması zor olan ölü diller ile ilgili yaklaşık bir saatlik soru cevap yaptık. Elliden fazla soru cevaplandı ve yüzden fazla öğrenci katılım gösterdi. Ayrıca sadece diller değil konuşulan dönem politik ve sosyal hayat hakkında da fikir oluştu. Bu güzel olanak için İlgi hocamıza çok teşekkür ediyoruz.

Bu zor birbirimizden uzak olduğumuz dönemde bize her zaman yardımlarını ve desteklerini hissettiren kulüp danışmanı Dr. Charles Gates'e ve Arkeoloji Bölüm Başkanı Dominique Kassab Tezgör'e çok teşekkür ediyoruz.

Seneye umarım sizi de aramızda görürüz. Herkese iyi tatiller diliyoruz!

The Round Table

PATABS IV

Written by Dominique Kassab Tezgör, Chair of the Dept. of Archaeology, Bilkent University

The Round Table PATABS I (Production and Trade of Transport Amphorae in the Black Sea) was initiated in 2006 with the first meeting in both Georgia (Batumi) and Turkey (Trabzon). Two subsequent meetings, PATABS II and III, were organized in Bulgaria in 2007 and in Romania in 2009. Important contributions were offered on diffusion and trade, production centers and workshops, typology and chronology. Each of these Round Tables has been published.

Returning to life after a long interval, the fourth PATABS Round Table will take place on 13, 14 and 15 June 2021, on Zoom. The meeting will be co-organized by the Department of Archaeology of Bilkent University (Ankara), the Niko Berdzenishvili Institute of Shota Rustaveli State University (Batumi) and the Institute for South-Eastern European Studies of the Romanian Academy (Bucharest). The main goal of the conference is to bring together researchers working around the Black Sea as well as experts from other countries, in order to discuss recent developments in research on Black Sea amphorae. It intends to provide scholars with an overall picture of studies carried out since the third Round Table (2009), to continue the PATABS tradition and also to point toward the future.

Yuvarlak Masa PATABS I (Karadeniz'de Nakliye Amforaları Üretimi ve Ticareti) 2006 yılında hem Gürcistan (Batum) hem de Türkiye'de (Trabzon) ilk toplantıyla başlatılmıştır. Daha sonraki iki toplantı, PATABS II ve III, 2007'de Bulgaristan'da ve 2009'da Romanya'da düzenlenmiştir. Bu toplantılarda katılımcılar tarafından dağılım ve ticaret, üretim merkezleri ve atölyeler, tipoloji ve kronoloji gibi konularda önemli katkılar sağlanmıştır. Bu Yuvarlak Masaların her biri yayınlanmıştır.

Uzun bir aradan sonra hayata dönen dördüncü PATABS Yuvarlak Masa Toplantısı 13, 14 ve 15 Haziran 2021 tarihlerinde Zoom üzerinden gerçekleşecektir. Toplantı, Bilkent Üniversitesi (Ankara) Arkeoloji Bölümü, Shota Rustaveli Devlet Üniversitesi Niko Berdzenishvili Enstitüsü (Batumi) ve Romanya Akademisi'nin Güneydoğu Avrupa Çalışmaları Enstitüsü (Bükreş) tarafından ortaklaşa düzenlenecektir. Konferansın başlıca amacı, Karadeniz amforaları üzerine yapılan araştırmalardaki son gelişmeleri tartışmak için Karadeniz çevresinde çalışan araştırmacıları ve diğer ülkelerden uzmanları bir araya getirmektir. PATABS geleneğini sürdürmek ve aynı zamanda geleceğe işaret etmek için üçüncü Yuvarlak Masa'dan (2009) bu yana yürütülen çalışmaların genel bir resmini akademisyenlere sunmayı amaçlamaktadır.

For the program and abstract: <http://patabs.ge>
Zoom link will be sent before the event.

The Organizing committee

Vasilica Lungu

Institute for South-Eastern European Studies of
the Romanian Academy in Bucharest
icalungu@yahoo.com

Nino Inaishvili

Niko Berdzenishvili Institute of Batumi Shota
Rustaveli State University, Department of Archae-
ology and History
nino_inaishvili@yahoo.com

Dominique Kassab Tezgör

Bilkent University, Department of Archaeology, Ankara
tezgor@bilkent.edu.tr

Previous PATABS publications:

PATABS I

[http://www.persee.fr/issue/
anatv_1013-9559_2010_act_21_1](http://www.persee.fr/issue/anatv_1013-9559_2010_act_21_1)

PATABS II:

[https://www.academia.edu/11525181/PATABS_
II_Production_and_Trade_of_Amphorae_in_
the_Black_Sea_Acts_of_the_International_
Round_Table_Held_in_Kiten_Nessebar_and_
Sredetz_September_26_30_2007_Sofia_2011](https://www.academia.edu/11525181/PATABS_II_Production_and_Trade_of_Amphorae_in_the_Black_Sea_Acts_of_the_International_Round_Table_Held_in_Kiten_Nessebar_and_Sredetz_September_26_30_2007_Sofia_2011)

PATABS III

[https://revistapontica.wordpress.com/revista/
nr-46-2013/supplementum-2/](https://revistapontica.wordpress.com/revista/nr-46-2013/supplementum-2/)

Program ve özet için: <http://patabs.ge>
Zoom linki etkinlikten önce gönderilecektir.

Organizasyon komitesi

Vasilika Lungusu

Bükreş'teki Romanya Akademisi Güneydoğu Avru-
pa Çalışmaları Enstitüsü
icalungu@yahoo.com

Nino Inaishvili

Niko Berdzenishvili Batum Enstitüsü Shota Rus-
taveli Devlet Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü
ve Tarih
nino_inaishvili@yahoo.com

Dominique Kassab Tezgör

Bilkent Üniversitesi, Arkeoloji Bölümü, Ankara
tezgor@bilkent.edu.tr

PATABS Yuvarlak Masa yayınları

PATABS I

[http://www.persee.fr/issue/
anatv_1013-9559_2010_act_21_1](http://www.persee.fr/issue/anatv_1013-9559_2010_act_21_1)

PATABS II:

[https://www.academia.edu/11525181/PA-
TABS_II_Production_and_Trade_of_Ampho-
rae_in_the_Black_Sea_Acts_of_the_Internation-
al_Round_Table_Held_in_Kiten_Nessebar_and_
Sredetz_September_26_30_2007_Sofia_2011](https://www.academia.edu/11525181/PATABS_II_Production_and_Trade_of_Amphorae_in_the_Black_Sea_Acts_of_the_International_Round_Table_Held_in_Kiten_Nessebar_and_Sredetz_September_26_30_2007_Sofia_2011)

PATABS III

[https://revistapontica.wordpress.com/revista/
nr-46-2013/supplementum-2/](https://revistapontica.wordpress.com/revista/nr-46-2013/supplementum-2/)

Not a begininng but an end?

Written by Thomas Zimmermann, Dept. of Archaeology, Bilkent University

Re-reading Göbekli Tepe in the light of recent research

There is hardly any place in Turkish archaeology that rose to international fame so quickly than Göbekli Tepe, an early Holocene site located in the district of Şanlıurfa. No matter whether you tune in social media, turn the pages of a popular science magazine, or browse the shelves of the “archaeology” (or, alternatively, the “self-coaching and esoterics”) section of any random bookstore, you will hardly escape the sublime presence of our “first temple(s)” in the history of humankind. Ever since the growing popularization of this site in the wake of the scientific expedition launched by eminent archaeologists Harald Hauptmann and Klaus Schmidt and their research team back in 1996, Göbekli Tepe is recurrently filed as the “birthplace of religion”, the first focal spot of a nascent civilization, or the “Zero Point in Time”, as claimed in the advertisement of Doğuş Company.

Recent research, however, shows that probably none of these popular labels is truly reflecting the actual character, scope, and cultural embedding of this site, and that we are rather dealing with

Güncel araştırmalara göre Göbekli Tepe’yi yeniden okumak

Türk arkeolojisinde, Şanlıurfa ilçesinde yer alan, erken Holosen devresine ait sit alanı Göbekli Tepe’den daha çabuk uluslararası şöhrete kavuşan pek yer yoktur. Sosyal medyada neyi ararsanız arayın, popüler bir bilim dergisinin sayfalarını karıştırın, rastgele bir kitap dükkânının “arkeoloji” bölümünün raflarına (yahut da, alternatif olarak, “kişisel gelişim ve ezoterizm” raflarına) bir göz atın, insanlık tarihindeki “ilk tapınaklarımızın” yüce varlıklarından kaçınabilmeniz pek mümkün değildir. 1996 yılında saygın arkeologlar Harald Hauptmann, Klaus Schmidt ve onların araştırma ekibi tarafından başlatılan bilimsel keşif sonrasında bu sit alanının artan yaygınlaşmasının ardından, Göbekli Tepe tekrar tekrar “dinin doğum yeri”, yeni oluşmaya başlayan medeniyetin odak noktası, ya da Doğuş Grubu’nun da reklamlarında ileri sürdükleri üzere “Zaman’ın Sıfır Noktası” olarak anılmıştır.

Ancak son araştırmalar gösteriyor ki muhtemelen bu popüler etiketlerin hiçbiri bu sit alanının gerçek karakterini, kapsamını ve kültürel birikimini yansıtmıyor ve biz, hayvancılık ve tarımın

relicts of a declining cultural entity, and not the roots of a “new way of life” at the threshold to agriculture and animal husbandry.

Göbekli Tepe, located in the Southeast of modern Turkey in the district of Şanlıurfa, was already mentioned as a place of possible archaeological value back in 1963, but its real potential was not fully recognized. The first campaigns were then conducted by the Orient Section of the German Archaeological Institute in collaboration with the local museum authorities, following a thorough reevaluation of the collected material from the 1963 survey. The first campaigns already revealed sculpturing and monumental limestone architecture of breathtaking variety. They quickly rose to prominence, attracting widespread attention also amongst those with no keen interest in Neolithic Near Eastern Archaeology. After its inscription in the UNESCO World Heritage Canon in 2018, the site became even more the hotspot for academic interest, but also pseudoscientific scribbles.

The most famous features are indeed the currently four excavated apsidal (numbered “A”) and round (“B”, “C” and “D”) enclosures traditionally assigned to “Level III”. These roughly circular structures have their own biographies, some of them eventually planned as a group and used for several centuries. They consist of T-shaped pillar-steles erected in a circular pattern, intersected by rough cobblestone walls glued together with plaster. Many of the stone steles are undecorated, but others are sculptured in high and low relief, sometimes adorned with only a few motives, sometimes bustling with creatures, sometimes resembling a hastily drawn graffiti, sometimes meticulously hewn into detailed shape. The center is marked by a pair of up to 5.5m high T-shaped steles, all of them bearing humanoid features like arms and fingers in low relief, the private parts covered with a skirt or apron, probably a fox fur. The visual world of Göbekli Tepe consists almost exclusively of animals. Only a few can be labelled as rather “harmless” creatures like Asiatic ass or water birds, but many of them are explicitly rendered as aggressive male carnivores and eventually identifiable as lions or leopards, hyenas, wild boars or aurochs. Other species comprise spiders, scorpions and, as the most abundant motive documented at Göbekli Tepe, snakes – creatures that you would not necessary enjoy as close companions in the dead of night.

eşiğindeki “yeni bir yaşam şeklinin” köklerinden ziyade düşüş halinde olan kültürel bir varlığın kalıntılarıyla ilgileniyoruz.

Modern Türkiye'nin Güneydoğundaki Şanlıurfa ilçesinde yer alan Göbeklitepe, 1963 yılında “muhtemel arkeolojik bir hazine” olarak anıldıysa da gerçek potansiyeli tam olarak anlaşılmadı. Daha sonra ilk kampanyalar, 1963 anketinden toplanan materyalin kapsamlı bir şekilde yeniden değerlendirilmesinin ardından yerel müze yetkilileri ile işbirliği içinde bulunan Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün Şark Departmanı tarafından gerçekleştirildi. İlk kampanyalar, nefes kesen türden heykeller ve kireçtaşı mimarisi açığa çıkarmaya başladı. Buluntular çabucak şöhrete kavuştu, Neolitik Yakın Doğu Arkeolojisine derin ilgisi olmayanlar arasında yaygın ilgi sahibi oldu. 2018'de UNESCO Dünya Miras Listesi'ne eklenmesinin ardından sit alanı, bir yandan akademik ilginin bir yandan da sözdebilimsel yazıların gözde noktası oldu.

Halihazırda kazılarak çıkarılmış olan yarım kubbe (“A” ile belirtilen) ve “Katman III” olarak bilinen halka (“B”, “C” ve “D”) duvarlar, sit alanının en ünlü özellikleridir. Bu kabaca dairesel yapıların kendilerine ait biyografileri vardır, bazıları nihayetinde bir grup olarak planlanmış ve birkaç yüzyıl boyunca kullanılmıştır. Bunlar, dairesel bir kalıba uygun olarak dikilmiş T şeklindeki sütün-dikili taşlarla kesilen, sıva ile yapıştırılmış kaba Arnavut kaldırımı taşı duvarlardan oluşur. Taştan yapılmış dikili taşların çoğu süslenmemiştir. Ancak diğerleri; bazen sadece birkaç motifle bezenmiş, bazen yaratıklarla dolup taşan, bazen aceleyle çizilmiş bir grafitiyi andıran, bazen de özenlice, detaylı bir şekle yontulmuş yüksek ve alçak rölyeflerle işlenmiştir. Merkez, bir çift 5.5 metreye kadar uzanan T şekilli dikili taşla işaretlenmiştir. Bu dikili taşların ikisi de düşük kabartma kollar ve parmaklar, muhtemelen tilki kürkünden yapılmış etek ya da önlükle kapatılmış özel bölgeler gibi insansı özellikler taşımaktadır. Göbekli Tepe'nin görsel dünyası neredeyse sadece hayvanlardan oluşmaktadır. Bunlardan Asya eşiği ya da su kuşları gibi sadece birkaçı “zararsız” olarak adlandırılabilir yaratıklarken, birçoğu bariz bir şekilde agresif erkek etobur canlılar olarak tasvir edilmiş ve bu canlılar nihayetinde aslanlar, leoparlar, sırtlanlar, vahşi domuzlar yaban öküzleri olarak tayin edilmiştir. Diğer türler, gece yarısı karşılaşmaktan hoşnut olmayacağımız canlılar olan örümcekleri, akrepleri ve Göbekli Tepe'de belgelenmiş en bol motif olan yılanları içermektedir.

Fully sculptured animal renderings, occasionally dashing out of the cobblestone walls like the grueling “chestbuster” from the iconic “Alien” movie complete this bestiary frozen in stone.

The -much less prominent- structural remains of “building level II” display a radical change in scope, size and artistic repertoire. The enclosures are now rectangular in shape, with T-shaped pillar-steles shrunk to a modest 1-1,5m height, and reliefs only carved as single motives. One of these rectangular structures contains the only (!) female rendering in the shape of an explicit, pornographic sketch. The most precise date range for Göbekli Tepe in the early Holocene is currently given with 9.314-7.370 cal. BCE, which means that this place was actively used in the so-called Pre-Pottery Neolithic.

A thorough inspection of the site’s features, however, does not really testify to a “Neolithic” character at all. The documented plant and animal remains all belong to wild species, not domesticated ones. And the iconography, a gloomy, apocalyptic “theatre of fear”, as Klaus Schmidt already stated, has very little, if anything to do with later Neolithic pictorial worlds as known, for example, from Çatalhöyük. The more recent revelation that all these round buildings were actually roofed and entrenched only adds to the impression of hidden nightmarish menageries, and not that of lofty, light-flushed edifices built for spiritual contemplation.

This explicitly male-based, ferocious world of hunting and killing seems to be much more betraying the world of once proud, but now more and more marginalized nomadic communities in this region. The suspicion arises that we have, together with the many other “pillars-sites” in this region, something of a “last stand” of conservative hunter-gatherer tribes, who are trying to perpetuate their community legacy with building these marvelous rock-hewn edifices. They might then have been used not as “temples” for a larger community, but shady gathering spots for smaller groups of people, testing the courage of young boys on the brink of becoming grown members of a nomadic hunter-gatherer tribe through performing fear-inducing coming-of-age rituals.

Göbekli Tepe might then, after all, mark the end, and not the beginning of a cultural cycle, as the apotheosis of a Late Pleistocene nomadic culture, before the first sedentary communities (who are

Ara sıra arnavut kaldırımı taşı duvarlardan ikonik “Yaratık” filmindeki “göğüs patlatan” gibi eziyetle dışarı fırlayan sıvadan tamamen yontulmuş hayvan figürleri ise bu taşlaşmış yaratıklar evi görünümünü tamamlıyor.

“Bina Seviyesi II” nin çok daha az göze çarpan yapısal kalıntıları, kapsam, boyut ve sanatsal repertuarda radikal bir değişiklik gösteriyor. Kutular artık dikdörtgen şeklinde olmakla birlikte T şeklindeki sütun-dikili taşların yüksekliği mütevazı 1-1,5 m'ye indirilmiş ve kabartmalar yalnızca tek motifler olarak oyulmuştur. Bu dikdörtgen yapılardan biri sıvalarda bulunan figürlerden tek kadın figür (!) olan açık ve pornografik bir eskiz içermektedir. Erken Holosen döneminde Göbekli Tepe için en kesin tarih aralığı şu anda 9.314-7.370 cal ile verilmiştir. M.Ö., bu alanın sözde Çanak Çömleksiz Neolitik Dönem'de aktif olarak kullanıldığı anlamına gelmektedir.

Bununla birlikte, sitenin özelliklerinin kapsamlı bir şekilde incelenmesi pek de “Neolitik” bir karaktere tanıklık etmiyor. Belgelenmiş bitki ve hayvan kalıntılarının tümü evcilleştirilmiş olanlara değil yabani türlere ait. Klaus Schmidt'in daha önce belirttiği gibi, kasvetli, kıyametvari bir “korku tiyatrosu” olan ikonografinin, örneğin Çatalhöyük'ten bilindiği gibi daha sonraki Neolitik resim dünyalarıyla çok az ilgisi vardır. Tüm bu yuvarlak binaların aslında çatılı ve yerleşik olduğuna dair keşifler bu yapıların ruhsal tefekkür için kullanılan yüce, aydınlık yapılar olmasından çok saklı ve kabus görünümlü vahşi hayvan koleksiyonları olması görüşüne katkıda bulunuyor.

Bu açıkça erkek temelli, vahşi avlanma ve öldürme dünyası, bir zamanlar gururlu, ancak şimdi giderek daha fazla marjinalleşen bu bölgedeki göçebe toplulukların dünyasına çok daha fazla ihanet ediyor gibi görünüyor. Diğer pek çok “dikilitaşlı sit alanları” ile birlikte, muhafazakar avcı-toplayıcı kabileler tarafından topluluk miraslarını sürdürmek için yaptıkları “son duruş” olarak adlandırabileceğimiz kayadan yontulmuş yapılara da sahip olduğumuz şüphesi ortaya çıkıyor. Bu yapıların geniş bir topluluk için tapınaklar olarak değil, daha küçük gruplar için genç erkeklerin cesaretlerinin test edildiği ve göçebe avcı-toplayıcı kabilelerin yetişkin üyeleri olabilmek için korku uyandıran yetişkinliğe geçiş ritüellerinin yapıldığı şüpheli toplanma alanları olarak kullanılmış olma ihtimali de vardır.

Sonuçta, o zamanlarda Göbekli Tepe, tamamen farklı bir ekonominin, günlük ritmin ve sosyal ağın yolunu açan ilk yerleşik topluluklardan (şuanda Göbekli Tepe'de oldukları onaylanmış olanlar!) önce, Geç Pleistosen

now also attested at Göbekli Tepe!) paved the way for an entirely different economy, daily rhythm and social network.

Further reading:

L. Clare/ M. Kinzel, Response to comments by Ian Hodder and Christian Jeunesse, with notes on a potential Upper Mesopotamian ‘Late PPNA Hunter-Crisis’. In: A. B. Gebauer/ L. Sørensen/ A. Teather/ A. C. Valera (Eds.), *Monumentalising Life in the Neolithic. Narratives of Change and Continuity*, Oxford & Philadelphia: Oxbow 2020, 61-68.

L. Clare/ Z. Tuna Yüncü/ C. Uludağ, Göbekli Tepe. In: N. Ertürk/ Ö. Karakul Türk (Eds.), *UNESCO World Heritage in Turkey 2019*, Ankara: UNESCO Türkiye Milli Komisyonu 2019, 522-547.

T. Zimmermann, Spacetravelling in the Garden of Eden – Göbekli Tepe, or the challenge to communicate prehistoric archaeology in a shark pond of post-modern trivialities. L. Peschke (Ed.), *Let's Write About Science! Case studies and best practises of science popularisation and storytelling*, Frankfurt: Peter Lang 2021, 139-154.

T. Zimmermann, The Hand of Man – Oswald Spengler's Thoughts on Cultural Morphology and its Benefits for Current Archaeological Debates. *Turkish Journal of Archaeological Science* 1, 2021, 91-99.

göçebe kültürünün tanrılaştırıldığı bir kültür döngüsünün başlangıcı değil bitişi olabilirdi.

Daha fazla bilgi için:

L. Clare/ M. Kinzel, Response to comments by Ian Hodder and Christian Jeunesse, with notes on a potential Upper Mesopotamian ‘Late PPNA Hunter-Crisis’. In: A. B. Gebauer/ L. Sørensen/ A. Teather/ A. C. Valera (Eds.), *Monumentalising Life in the Neolithic. Narratives of Change and Continuity*, Oxford & Philadelphia: Oxbow 2020, 61-68.

L. Clare/ Z. Tuna Yüncü/ C. Uludağ, Göbekli Tepe. In: N. Ertürk/ Ö. Karakul Türk (Eds.), *UNESCO World Heritage in Turkey 2019*, Ankara: UNESCO Türkiye Milli Komisyonu 2019, 522-547.

T. Zimmermann, Spacetravelling in the Garden of Eden – Göbekli Tepe, or the challenge to communicate prehistoric archaeology in a shark pond of post-modern trivialities. L. Peschke (Ed.), *Let's Write About Science! Case studies and best practises of science popularisation and storytelling*, Frankfurt: Peter Lang 2021, 139-154.

T. Zimmermann, The Hand of Man – Oswald Spengler's Thoughts on Cultural Morphology and its Benefits for Current Archaeological Debates. *Turkish Journal of Archaeological Science* 1, 2021, 91-99.

A BA Student: Ms. Nasir

Written by Nisa Nasir, 4th year student,
Dept. of Archaeology, Bilkent University

Being an International Student in Bilkent Archaeology Department

I joined Bilkent University in 2018 to pursue to my dream of studying Archaeology and I believe that the Archaeology department has been incredibly welcoming and accommodating in every way. The fact that our instructors come from all over the world adds to the diversity of our department, and as an international student, this really helped me to adapt and adjust to life in Turkey. The wide range of courses offered in the department coupled with the care with which they are taught, in our generally small and intimate class settings, allows for a stimulating learning environment. Furthermore, the professors, advisors, and staff will not only go out of their way to help a student with any kind of problem but will also try to provide academic opportunities that are suited to the student's own personal fields of interests. The teachers have always been considerate and helpful, whether in class, or applying for Erasmus or internships. The department is also always striving to create an engaging learning experience for its students and it does so by hosting various seminars given by expertise archaeologists, organizing field trips, and workshops. Specially, during the days of the pandemic, the department is taking extra measures to keep students involved.

My experience in the last three years, as an International student in Bilkent, has been wonderful and exciting, and a huge part of this is due to the Archaeology Department, including the professors, the administrative staff, and the students.

Bilkent Arkeoloji Bölümünde Uluslararası Öğrenci Olmak

Bilkent Üniversitesine 2018'de, Arkeoloji okumanın hayali ile katıldım ve Arkeoloji Bölümünün her yönden inanılmaz konuksever ve rahat olduğuna inanıyorum. Öğitmenlerimizin dünyanın dört bir yanından gelmeleri bölümümüzün çeşitliliğini artırıyor ve bu durum, uluslararası bir öğrenci olarak Türkiye'deki hayata uyum sağlamama ve adapte olmama gerçekten yardımcı oldu. Bölümde sunulan geniş ders yelpazesi; derslerin öğretiminde gösterilen özenle birleştiği zaman, genel olarak küçük ve samimi olan sınıf ortamlarımızda teşvik edici bir öğrenme ortamı sağlar. Dahası; profesörler, danışmanlar ve personeller bir öğrencinin herhangi bir konuyla ilgili sorununa yardım etmek için ellerinden geleni yapmakla kalmayıp bununla birlikte öğrencinin ilgisine uygun akademik fırsatlar da yaratırlar. Öğretmenler ister sınıfta, ister Erasmus ya da staj başvurusunda olsun, her zaman düşünceli ve yardımsever olmuştur. Bölüm ayrıca her zaman öğrencileri için ilgi çekici bir öğrenme deneyimi yaratmaya çalışmaktadır ve bunu uzman arkeologlar tarafından verilen çeşitli seminerlere ev sahipliği yaparak, saha gezileri ve atölyeler düzenleyerek gerçekleştirmektedir. Özellikle salgın günlerinde bölüm, öğrencileri dahil tutabilmek için ekstra önlemler alıyor.

Bilkentte uluslararası bir öğrenci olarak son üç yıldaki deneyimim harika ve heyecan vericiydi, ve bunun büyük bir kısmı profesörler, idari kadrolar ve öğrenciler de dahil olmak üzere Arkeoloji Bölümü sayesinde.

A Sacred Hill in Ankara

Written by Doğançan Tekin, 3rd year student,
Dept. of International Relations, Bilkent University

The steppe lands of Ankara which lies in the heart of Central Anatolia has so much more to offer than it shows at first sight. This city which its first settlements are rooted in from thousands of years ago is not just grey but it has other many colors hidden behind those tough, straight buildings. Ankara has hosted Rome, one of the mightiest powers the area has ever seen, and others that were there and came after them, and this provided the city many important structures. The importance of some areas remained unchanged for thousands of years. One of them is where Hacı Bayram Camii and Augustus Temple is for a very long time side by side, which is in Altındağ district today.

İç Anadolu'nun kalbinde yer alan Ankara'nın bozkır toprakları ilk bakışta gösterdiğinden çok daha fazlasına sahip. İlk yerleşimlerin başlayışı bin yıllar öncesine dayanan bu şehir aslında sadece gri olmayıp sert nizami binaların ardına gizlenmiş daha pek çok rengi de içinde barındırmaktadır. Ankara, bölgenin görmüş olduğu en büyük güçlerden biri olan Roma'ya, ondan önce ve sonra da başkalarına ev sahipliği yapmış olup kendisine pek çok önemli yapıt kazandırmıştır. Bazı bölgelerin önemi ise bin yıllardır değişmeden kalmıştır. Bunlardan biri, günümüzde Altındağ içerisinde yer alan, kalenin de bulunduğu tepeciklerde çok uzun zamandır yan yana duran iki ibadethane, Hacı Bayram Camii ve Augustus Tapınağı'nın olduğu yerdir.

Temples are important structures during Roman era for both their civil improvement impact and power symbols as well as they were at every stage in history. Augustus Temple was built in B.C. 25 in Ankyra (Ankara), the capital of Galatia State after it is conquered by Emperor Augustus of Roman Empire (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı). This worshiping place was attributed to Kybele and Men before Romans (Kültür Varlıkları). After the death of the emperor, it was adorned with colored engraved letters which is a characteristic feature of Romans (Okur 29). These red colored engraved letters are written in both Latin and Ancient Greek, and accommodates priest list with the list of jobs Augustus done. The fact that there are only a few written original epigraphs we have today consolidates the archeological importance of the region. This Pagan temple has been turned into a basilica in 6th century and been subject to some modifications (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı). After the change of dominant authority and religion, the hill preserved its value and hosted new religious centers. Mentioned center, Hacı Bayram Camii, was built connected to the northwestern corner of Augustus Temple in 1427-1428. It is thought that the temple was used as a madrasa for some time (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı). The mosque complex which reached its current appearance at 17th and 18th

Tapınaklar tarihin her döneminde önemli olduğu gibi Roma döneminde de hem sivil gelişim sebebiyle hem de Roma'nın gücünü göstermesi sebebiyle çok önemlidir. Augustus Tapınağı, İmparator Augustus tarafından Galatia Eyaleti Roma İmparatorluğu'na katıldıktan sonra M.Ö.25'de eyaletin başkenti Ankyra'da (Ankara) inşa edilmiştir ve dik-dörtgen bir yapıya sahiptir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı). Bu tapınma yeri Roma Dönemi'nden önce Kybele ve Men'e adanmış bir yerdir (Kültür Varlıkları). İmparatorun ölümünün ardından Roma medeniyetinin belirgin özelliklerinden biri olan yazıtlarla süslenmiştir (Okur 29). Bu yazıtlar kırmızı boyalı harflerle Latince ile Eski Yunanca olmak üzere iki dilde yazılmıştır ve rahipler listesiyle Augustus'un yaptığı işleri barındırmaktadır. Dönemden günümüze kalan nadir orijinal yazıtlar olması, bölgenin arkeolojik önemini artırır niteliktedir. 6.yy'ın başlarında bu Pagan tapınak kiliseye dönüştürülerek kısmi modifikasyonlara maruz bırakılmıştır. (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı). Bölgede gerçekleşen yönetim ve baskın din değişiminin ardından ilerleyen zamanlarda da önemini koruyan bu tepe, yeni dinlerin mabetlerine de ev sahipliği yapmıştır. Söz konusu mabet, Hacı Bayram Camii, 1427-1428 yıllarında Augustus tapınağının kuzeybatı tarafıyla bağlantılı bir şekilde ayrı bir yapı olarak inşa edilmiştir. Belli bir süre tapınağın da medrese olarak kullanıldığı

centuries is rectangle shaped and has an octagon shaped mausoleum connected to it. Plant based patterns are mostly preferred for decoration. Apart from the holy texts, which again are used for decoration, the mosque also has some written historical informative texts. One of them is written on the two epigraphs from 1714 on kiblah direction and about the fact that Mehmet Baba, grandchild of Hacı Bayram, has repaired the mosque (Kültür Varlıkları).

No matter how much time passes or how many authority changes, this region has always preserved its religious and even political importance, as is the situation in the given examples. The religious value this region has for thousands of years and the temple complex the region preserved after the transition of dominant religion from Christianity to Islam have great historic importance. The fact that Augustus Temple is mostly preserved today, even after everything, also enhances the importance of the region. How only one hill singly represents the civilizations ruled over the land for thousands of years and how the same hill still preserves its religious importance for thousands of years shows the value of the hill for Ankara and Ankara for Central Anatolian history. Because, as mentioned, religious structures are a symbol of authority and power as it was during Roman era.

düşünülmektedir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı).Günümüzdeki görünümüne 17 ve 18. Yıllarda kavuşmuş olan camii kompleksi dikdörtgen biçimlidir ve bitişğinde de sekizgen biçimli bir türbe bulunmaktadır. Süslemelerinde genel anlamda bitkisel desenler tercih edilmiştir. Yine süsleme için kullanılan kutsal metinlerin yanı sıra camide bazı tarihsel bilgiler de yazılı halde bulunmaktadır. Bunlardan biri 1714 yılında Hacı Bayram Veli'nin torunlarından Mehmet Baba tarafından tamir edildiği bilgisidir ki bu bilgi kible tarafındaki iki kitabede yazılıdır (Kültür Varlıkları).

Her ne kadar zaman geçse, yönetimler değişse de bu bölge dini ve hatta bir anlamda politik önemini verilen örneklerde de olduğu gibi her zaman korumuştur. Aynı tepeye binyıllar boyunca verilen dini önem ve bölgenin Hristiyanlıktan İslam'a geçişinde hala korumaya devam ettiği tapınak kompleksi tarihsel olarak büyük öneme sahiptir. Augustus Tapınağı'nın günümüze kadar her şeye rağmen korunmuş olarak gelmesi bölgenin önemini daha da arttırmaktadır. Sadece bir tepenin bölge üzerinde binyıllar boyunca hâkimiyet kurmuş farklı medeniyetlerin tek başına bir göstergesi olarak düşünebilmesinin değerli olması dışında, aynı tepenin binyıllar boyunca dini önemini de hala koruyor oluşu bu tepenin Ankara ve Ankara'nın da İç Anadolu tarihi için ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu da gösterir. Çünkü bahsedildiği üzere, Roma döneminde de olduğu gibi dini yapılar hem hâkimiyet sembolü hem de güç sembolü olarak da değerlendirilebilir.

Burcu Erciyes

Written by Burcu Erciyes, Chair of the Dept. of Settlement Archaeology,
Middle East Technical University,

I entered the Department of Archaeology and Art History of Bilkent University in 1991. In preparation for the university exam, I decided to choose Archaeology as a profession and to make it easier to continue my education abroad later on, I preferred Department of Archaeology at Bilkent University since their education was in English. Archeology department was my only preference and during the time I studied here, I saw that it was a perfectly accurate choice. Our department was in its early ages at that time. As today, with its international staff, our department was conducting research while teaching its students a broad perspective of archeology and art history. Marie-Henriette and Charles Gates, who are still professors of our department, starting working with us in 1991. We graduated as third term graduates. From a class of 8 to 9 person, only two of us proceeded to work in the field of archeology yet with the comprehensive education we had, we were able to provide great contribution to our work and to keep on reflecting the perspective our department gave us to our studies and to our lives.

Bilkent Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü'ne 1991 yılında girdim. Üniversite sınavına hazırlanma aşamasında Arkeoloji'yi meslek olarak seçmeye karar vermiş ve eğitimimi daha sonra yurtdışında sürdürebilmeyi kolaylaştırmak için İngilizce eğitim veren Bilkent Üniversitesi Arkeoloji bölümüne girmeyi hedeflemiştim. Tek tercih yaparak girdiğim Arkeoloji bölümünde eğitim aldığım süre boyunca ne kadar doğru bir seçim yaptığımı hissettim. Bölümümüz o yıllarda henüz daha çok gençti. Bugün olduğu gibi uluslararası bir kadro ile eğitim ve araştırmalarını yürütüyor, öğrencilere çok geniş bir perspektiften arkeoloji ve sanat tarihini öğretiyordu. Halen bölümümüz hocaları Marie-Henriette ve Charles Gates'de bizimle birlikte 1991'de üniversitede göreve başlamışlardı. Biz bölümü 3. Dönem mezunları olarak tamamladık. 8-9 kişilik sınıfımızda arkeoloji alanında çalışmaya yalnızca 2 kişi devam ettik ancak her birimiz almış olduğumuz kapsamlı eğitim ile çalıştığımız alanlarda önemli katkılar yapmaya ve bölümümüzün bize kazandırdığı bakış açılarını çalışmalarımıza ve hayatımıza yansıtmaya devam ettik.

In 1995, I got the scholarship of Fulbright and went to University of Cincinnati, USA, department of Classics for masters and doctorate. The education I had in Department of Archaeology and Art History of Bilkent University helped me both with Fulbright scholarship and with my admission to schools I've applied to in USA. The knowledge I had gained in Cincinnati University became a significant benefit in my life. My degree program had a great contribution to successfully completing programs in this competitive system. Especially the variety of courses offered by the department during undergraduate education was unprecedented in other archaeology departments in Turkey, and thanks to this variety, I went to the United States with a certain amount of knowledge in many areas from the Greek statue to Egyptian archaeology, and found a chance to represent our department successfully. In 2001, I returned to Turkey by completing my PhD on Hellenistic Archaeology of the Black Sea Region (Mithridates Period in Pontus) and I started my job at the Department of Residential Archaeology at the Middle East Technical University. At the same time, in the Central Black Sea Region, I started the land studies that continued with excavations after the surface exploration in Komana. After joining METU staff, I got the opportunity to meet my teachers at Bilkent University Archaeology Department again on different platforms. It was a great privilege for me to come together with my department again in lectures, juries, conferences and seminars, and even in social settings. In the seminars organized by the department, I found the opportunity to share my excavations along with my research and to establish effective communications with students and faculty members. I would like to express that the education I received in the department of Bilkent Archaeology, the friendships I established, the emotional support and guidance that my teachers provided to me at every stage are always with me as a mark that I carry proudly. Also, I share my beautiful moments and memories about this department all the times. In my studies in the field of archaeology, the disciplines and the foundations of the international approach were laid at Bilkent University. An education powered by respect and love helped me to see how such an environment can touch deeply to one's life.

Ben 1995 yılında Fulbright bursunu kazanarak ABD'de Cincinnati Üniversitesi Classics bölümüne yüksek lisans ve doktora eğitimi için gittim. Gerek Fulbright bursunu kazanmamda gerekse ABD'de başvurduğum okullardan kabul almamda Bilkent Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümü'nde aldığım eğitimin önemli bir rolü oldu. Cincinnati Üniversitesi'nde aldığım çok çeşitli derslerde kazandığım birikimin önemli faydalarını görebildim. Son derece rekabetçi bir sistemde programları başarı ile tamamlamamda lisans eğitimimin katkıları büyüktü. Özellikle lisans eğitimi sırasında bölümün bize sunduğu ders çeşitliliği, Türkiye'deki diğer arkeoloji bölümlerinde görülmemiş bir durumdu ve bu çeşitlilik sayesinde, Yunan heykelinden Mısır arkeolojisine birçok alanda belli miktarda bilgi sahibi olarak ABD'ye gittim ve orada bölümümüzü başarı ile temsil etme imkanı buldum. 2001 yılında doktoramı Karadeniz Bölgesi Hellenistik dönem arkeolojisi (Pontus'da Mithridatlar dönemi) üzerine tamamlayarak Türkiye'ye döndüm ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi Yerleşim Arkeolojisi Anabilim Dalı'nda göreve başladım. Aynı zamanda Orta Karadeniz Bölgesi'nde Komana kutsal merkezinde önce yüzey araştırmaları ardından kazılar ile devam eden arazi çalışmalarını da başlattım. ODTÜ kadrosuna katıldıktan sonra bu sefer Bilkent Üniversitesi Arkeoloji Bölümü'ndeki hocalarımla meslektaş olarak tekrar farklı platformlarda buluşma fırsatını yakaladım. Derslerde, jürilerde, konferans ve seminerlerde ve hatta sosyal ortamlarda tekrar bölümüm ile biraraya gelmek benim için büyük bir ayrıcalık oldu. Bölümün düzenlediği seminer serilerinde kazı ve araştırmalarımı paylaşma ve öğrenci ve öğretim üyeleri ile etkin iletişimler kurma imkanı buldum. Bilkent Arkeoloji bölümünde aldığım eğitimi, kurduğum dostlukları, hocalarımla bana her aşamada sağladığı manevi desteği ve rehberliği bir nişan gibi taşıdığımı ve her fırsatta bölümdeki güzel anlarımı, anılarımı paylaştığımı ifade etmek isterim. Arkeoloji alanında yürütmekte olduğum çalışmalarım da benimsediğim disiplinler ve uluslararası yaklaşımın temellerinin Bilkent Üniversitesi'nde atıldığını ve saygı ve sevginin egemen olduğu eğitim-öğretim ortamlarının insan hayatını nasıl derinden etkilediğini orada öğrendiğimi rahatlıkla söyleyebilirim.

One MA Student: Dilara Uçar

Written by Dilara Uçar, Alumna, Dept. of Archaeology, Bilkent University

In the third semester of my master's program, with the agreement of our department, I went to the Erasmus + program in Paris, École Pratique des Hautes Études. I would like to help you a little bit about the crucial things that you should do. Of course, this is the result of my experience, but it is important to be careful.

- **Get to know the city you are going to.**

Be sure to research the city's transportation facilities, the location of your school and the Turkish markets (believe me, you will miss some tastes) beforehand.

- **Find out which banks have a minimum exchange rate difference.** In general, some of the Erasmus grants go away. I recommend you to invest in a debit card to avoid carrying large amounts of cash.

- **Be sure the course at the school you attend is equivalent and talk to the teacher there personally.** Sometimes, unfortunately, the lesson you took in the country you are going to may not be valid here. Be sure and question this equivalence.

- **Find out about where to buy it and get a sim-card as soon as you go.** Internet and phone usage of lines in Turkey is much more expensive

- **DO NOT RENT A HOUSE WITHOUT VIEWING 'THE' HOUSE.** That's how I did it ... And unfortunately I got scammed.

- **Add social media accounts of students and Erasmus students.** Erasmus is very precious to learn about different cultures and socialize! Be sure to socialize!

Yüksek lisans programımın üçüncü döneminde, bölümümüzün anlaşması ile Paris'teki Erasmus + programına, École Pratique des Hautes Études'e gittim. Yapmanız gereken önemli şeyler hakkında size biraz yardım etmek istiyorum. Tabii ki, bu benim deneyimlerimin sonucudur ama dikkatli olmak önemlidir.

- **Gideceğiniz şehri tanıyın.**

Şehrin ulaşım olanaklarını, okulunuzun yerini ve Türk pazarlarını önceden araştırdığınızdan emin olun (inanın bana, bazı tatları özleyeceksiniz).

- **Hangi bankaların minimum döviz kuru farkı olduğunu öğrenin.** Genel olarak, Erasmus burslarının bazıları gider. Büyük miktarda nakit taşımaktan kaçınmak için bir banka kartına yükleme yapmanızı öneririm.

- **Katıldığınız okuldaki kursun eşdeğer olduğundan emin olun ve oradaki öğretmenle şahsen konuşun.** Bazen, ne yazık ki, gideceğiniz ülkede aldığınız ders burada geçerli olmayabilir. Emin olun ve bu denkliği sorgulayın.

- **Nereden satın alacağınızı öğrenin ve gider gitmez bir simcard alın.** Türkiye'de hatların internet ve telefon kullanımı çok daha pahalıdır

- **'EVİ' GÖRMEDEN EV KİRALAMAYIN.** Ben görmeden kiralamıştım... Ve ne yazık ki dolandırıldım.

- **Öğrencilerin ve Erasmus öğrencilerinin sosyal medya hesaplarını ekleyin.** Erasmus, farklı kültürler hakkında bilgi edinmek ve sosyalleşmek için çok değerlidir! Sosyalleştığınızden emin olun!

Apotropaic Female Terracotta Figurines from Harappa

Written by Nisa Nasir, 4th year student, Dept. of Archaeology, Bilkent University

The Indus Valley Civilization, alternatively known as the Harappan Civilization is one that, at its peak (2600-1900 BCE) spanned from northeast Afghanistan to northwestern India, including the geographical region that is now Pakistan (Fig. 1) This bronze age civilization was situated around and dependent on the Indus River system in Pakistan; and in India it closely followed the flow of the now-dry river called Ghaggar-Hakra. With over a thousand sites in present day India and Pakistan, the cities of Harappa in the North of Punjab (Pakistan) and Mohenjodaro in the south, in Sindh, still remain to be the most significant in Harappan research. These two cities are a reflection of this highly complex and developed civilization, with their grid planned cities, extensive drainage and water supply systems, and elaborate waste disposal mechanism - all with what appears to be a largely egalitarian society.

Alternatif olarak Harappa Uygarlığı olarak bilinen İndus Vadisi Uygarlığı, zirvesinde (M.Ö. 2600-1900) şimdi Pakistan olan coğrafi bölge de dahil olmak üzere kuzeydoğu Afganistan'dan kuzeybatı Hindistan'a kadar yayılmıştı (Şekil 1) Bu bronz çağ medeniyeti Hindistan'da İndus Nehri sisteminin etrafında yer alıp bu nehir sistemine bağımlıydı; ve Hindistan'da günümüzde kuru olan Ghaggar-Hakra adı verilen nehrin akışını yakından takip ediyordu. Günümüzde Hindistan ve Pakistan'da binden fazla yerleşim yeriyle, Pencap'ın kuzeyindeki Harappa şehirleri (Pakistan) ve Sind'in güneyindeki Mohenjo-daro, hala Harappan araştırmalarında en önemli yerler içerisinde olmaya devam etmektedir. Bu iki şehrin hepsi de büyük ölçüde eşitlikçi bir topluma işaret eden şebeke planlı şehirleri, geniş drenaj ve su tedarik sistemleri ve ayrıntılı atık bertaraf mekanizması, son derece karmaşık ve gelişmiş medeniyetin bir yansımasıdır.

The interest in these so-called “faceless” people is increased by their undeciphered script that has left experts puzzled for years. The lack of a comprehensible language, monumental public buildings or an obvious governing body, the religious or spiritual beliefs of these ancient people remain largely unclear. For this reason, archaeologists often turn to remains of various art forms left behind by the Harappans. One of these art forms are hand molded Terracotta figurines, found at a number of Indus Valley sites but mainly originating at the type site of Harappa. These figurines are an important source of information about lives of the residents of these ancient cities and in their belief system, in the absence of other evidence.

A total of 283 terra-cotta figurines have been unearthed at the site of Harappa, out of which only 77 are in humanoid form, and out of these most are obvious representations of females. (Fig. 2) The remaining include male figurines (characterised by flat chests and fully nude bodies) and those that are sexually ambiguous (flat chested figurines but with typically feminine clothing or ornaments).

Harappan terracotta figurines have not been found in their original archaeological contexts, which are assumed to be domestic. They have been unearthed at refuse pits, drains and open yards rather than at streets or houses. This poses an issue for archaeologists when trying to understand what role these figurines played in the lives of the people of Harappa. However, their abundance in rubbish pits indicates their high and shortterm consumption, also implying that these figurines were more “personalized” and had a more modest status than that which has been repeatedly assigned to them.

The female figurines have various styles; they are generally partially nude with exposed conical breasts and short skirts or belts attached to cover the pubic region. The figurines are generally “curvaceous”. Some of these “fat” figurines are even shown holding infants to their breasts, perhaps representing fertility and prosperity. The figurines are adorned sometimes with necklaces having several pendants, chokers, and bangles. However, the most elaborate aspects of these figurines are their various headdresses and hair ornaments. (Fig. 3) Some figurines are seen wearing fan-shaped headdresses, twisted ropes that are meant to present hair, and flowers.

Bu sözde “yüzsüz” insanlara olan ilgi, uzmanları yıllarca şaşkın bırakan deşifre edilememiş senaryosu ile artmaktadır. Anlaşılabilecek bir dil, anıtsal kamu binaları veya bariz bir yönetim organının eksikliği sebebiyle bu antik insanların dini veya manevi inançları büyük ölçüde belirsiz kalmaktadır. Bu nedenle, arkeologlar genellikle Harappalılar tarafından geride bırakılan çeşitli sanat formlarının kalıntılarına yönelirler. Bu sanat formlarından biri, İndus Vadisi yerleşkelerinde bulunan fakat kökenleri esas olarak Harappa tipi yerleşim yerlerine dayanan el yapımı Terakota heykelciklerdir. Bu heykelcikler, diğer kanıtların yokluğunda, bu antik şehirlerin sakinlerinin hayatları ve onların inanç sistemleri hakkında önemli bir bilgi kaynağıdır.

Harappa bölgesinde yalnızca 77 tanesi insansı figürler olan ve bunların çoğunluğunun dışı figürlerden oluşan toplamda 283 Terakota heykelciği ortaya çıkarıldı (Şekil 2) Kalan heykelcikler, erkek figürleri (düz göğüsler ve tamamen çıplak bedenler ile karakterize edilenler) ve cinsel açıdan belirsiz olanlardan (düz göğüslü figürler ancak tipik olarak kadınsı giysiler veya süs eşyalarına sahip olanlar) oluşmaktadır.

Harappalı terakota heykelcikleri, yerli olduğu varsayılan orijinal arkeolojik bağlamlarında bulunmamıştır. Sokaklarda veya evlerde değil çöp çukurlarında, kanallarda ve açık bahçelerde ortaya çıkarılmışlardır. Bu, bu heykelciklerin Harappa halkının hayatlarında oynadığı rolü anlamaya çalışırken arkeologlar için bir sorun teşkil etmektedir. Bununla birlikte, bu heykelciklerin, çöp çukurlarındaki bolluğu, fazla ve kısa vadeli tüketimini gösterdiği gibi ayrıca bu heykelciklerin daha “kişiselleştirilmiş” olduğunu ve defalarca kendilerine atanarlardan daha mütevazı bir statüye sahip olduğunu da ima eder.

Dışı heykelcikler, genellikle kısmen çıplak konik göğüsler ve kasık bölgesini kaplayacak şekilde tutturulmuş kısa etekler veya kemerler ile çıplak olmak üzere çeşitli tarzlara sahiptirler. Bu heykelcikler genellikle “kıvrımlı” dırlar. Bu “kilolu” heykelciklerden bazıları, doğurganlığı ve refahı temsil edeceğine bebekleri göğüslerine doğru tutmaktadır. Heykelcikler bazen birkaç kolye, gerdanlık ve bilezik bulunan kolyelerle süslenmiştir. Bununla birlikte, bu heykelciklerin en ayrıntılı yönleri çeşitli başlıklar ve saç süslemeleridir. (Şekil 3) Bazı heykelciklerin fan şeklinde başlıklar, saçları temsil etmek için kullanılan bükülmüş halatlar ve çiçekler giydikleri görülür. Harappa’da Daha iyi bilinen eser kalıntılarından

In comparison to the more well know Harappa artifactual remains, like the bronze “Dancing Girl” statues and the “Priest King” sculpture from Mohenjodaro, and the several seals found in various sites, these Harappan terracottas are much more crude in their forms. And while there is obvious evidence of molding during the time period in which these were made, the figurines are exclusively made from hand modeling clay. They were sun-dried and then baked in kilns which gives them their characteristic red-brown colour. One production detail that stands out is the fact that most of these female figurines were manufactured by first creating two vertical halves of the body and then attaching them together. The reason for this is unknown; it could just have been the method that was easiest to follow.

Origins of the figurines:

These figurines were initially thought to have been a result of “core-periphery” relations with Mesopotamia, mainly advocated by E. C. L. During Caspers (Olijdam, Spoor, & Clark, 2008). This theory is based on the fact that During Caspers held opinion that Harappan figurines have the same “violin-shaped” cores that origi-

olan bronz "Dans Eden Kız" heykelleri, Mohenjo-daro'daki "Rahip Kral" heykeli ve diğer başka yerlerde ortaya çıkarılan çeşitli mühürlerle karşılaştırıldığında, bu Harappalı terakotaların çok daha basit formları vardır. Ve yapıldıkları zaman diliminde kalıplama ile ilgili bariz kanıtlar varken, heykelcikler yalnızca modelleme kilinden yapılmışlardır. Önce güneşte kurutulmaları ve ardından fırınlarda pişirilmeleri bu heykelciklere karakteristik kahverengi/kırmızı rengini verir. Göze çarpan bir üretim detayı da bu kadın heykelciklerin çoğunun önce vücutlarının dikey yarılarının üretilip daha sonra bu yarılardan bir araya getirilerek yapılmış olmasıdır. Bu durumun nedeni bilinmemektedir; uygulanması en kolay metodun bu metod olmasından dolayı bile bu metod kullanılmış olabilir.

Heykelciklerin kökenleri:

Bu heykelciklerin ilk olarak, özellikle E. C. L. During Caspers (Olijdam, Spoor, & Clark, 2008)'in da savunduğu üzere Mezopotamya ile olan "çekirdek-çevre" ilişkilerinin bir sonucu olduğu düşünülüyordu. Bu teori; During Caspers'in Harappalı heykelciklerin Mezopotamya kökenli "keman şekilli" çekirdeklere sahip olması fikrine

nate in Mesopotamia. She further suggested that the figurines' headdresses bear a similarity with those found at the Royal Cemetery of Ur (2500 BC). Based on these factors and the evidence of trade between the Indus Valley and Mesopotamia (Carnelian beads and mentions of "Meluhha" in Mesopotamian texts), During Caspers followed a diffusionist model and attributed the origin of Harappan figurines to Mesopotamia.

However, recent studies have placed the origin of these figurines much closer geographically and cultural to the city of Harappa, to the site Neolithic site of Mehrgarh, in Baluchistan (7000 BCE - 2500/2000 BCE). (See Fig. 1) Here, an abundance of such female figurines have been found throughout all the phases of the site's long history. Mehrgarh is not only believed the earliest site in South Asia with evidence of domestication and farming, but is also thought to be the place from which people migrated to the Indus Valley (Bhardwaj, 2018). This theory proves more viable as there are a number of similarities in the hairstyles, headdresses and jewelry of the figurines found at both sites. (Fig. 4) Therefore, it is thought now that the tradition of these female figurines passed on to Harappa through a continuity from Mehrgarh in Balochistan.

Interpretations of the Figurines:

Initially, these figurines were widely accepted as a variation of the widely spread Neolithic and Bronze Age tradition of the "Mother Goddess". Archaeologist and early excavator at Harappa, John Marshall even linked this so called Mother Goddess to an early antecedent of "Parvati", the wife of Shiva. However, recent studies by specialist Shari Clark have shed light on the broader social context of these figurines, disassociating them from the phenomenon of the Mother Goddess. She states that though the Harappan people had the technology to make more refined art, they chose to hand model the figurines and produce them in a way that presents only the parts of the body that the individuals deemed most important - leading to a rather crude artistic style. She suggests that this way of production is a reflection of idea that the significance of the figurines was not just functional but rather "process oriented" - meaning that the process of the manufacture of these figurines was just as ideologically important as their function (Clark, 2009).

dayanmaktadır. Ayrıca, figürlerin başlıklarının Ur Kraliyet Mezarlığında (M.Ö. 2500) bulunanlarla benzerlik gösterdiğini de öne sürmüştür. Bu faktörlere ve İndus Vadisi ile Mezopotamya arasında geçen ticaretin kanıtına (Akelya boncukları ve Mezopotamya yazıtlarında bahsi geçen "Meluhha") dayanarak, During Caspers difüzyonist bir model izledi ve Harappalı heykelciklerin kökenlerini Mezopotamya'ya atfetti.

Ancak, son çalışmalar bu heykelciklerin kökenini coğrafi ve kültürel olarak daha yakın bulunan Harappa şehrine, Belucistan'daki (M.Ö. 7000 - M.Ö. 2500/2000) Neolitik Mergarh yerleşkesiyle ilişkilendirmiştir. (Şekil 1'e bakınız) Burada, bu kadın heykelcikleri yerleşkenin tüm tarihi evrelerinde bolca bulunmuştur. Mehrgarh'ın, hayvancılık ve tarımcılık kanıtlarıyla beraber, sadece Güney Asya'nın en eski yerleşkesi olduğuna inanılmakla kalmayıp aynı zamanda insanların İndus Vadisi'ne göç ettikleri yer olduğu düşünülüyor (Bhardwaj, 2018). Bu teori; iki yerleşkedeki heykelciklerin de saç şekillerindeki, başlıklarındaki ve mücevherlerindeki bir takım benzerlikler sebebiyle daha geçerli görünüyor. (Şekil 4) Bundan dolayı, bu kadın figür geleneğinin Harappa'ya, Belucistan'da bulunan Mehrgarh'daki bir süreklilik yoluyla geçtiği düşünülmektedir.

Heykelciklerin Yorumlanması:

Başlangıçta bu figürler, Neolitik Çağ ve Bronz Çağı'nın yaygın geleneği olan "Ana Tanrıçanın" bir varyasyonu olarak kabul edildi. Hatta, Harappa'da bulunan Arkeolojist ve sahada ilk kazı yapan arkeologlardan John Marshall, bahsi geçen Ana Tanrıça'yı önceki bir örnek olan Shiva'nın eşi "Parvati" ye bağladı. Bununla birlikte, uzman Shari Clark tarafından yapılan son çalışmalar, bu heykelciklerin daha geniş sosyal bağlamına ışık tutarak onları Ana Tanrıça olgusundan ayırdı. Clark, Harappalı insanların daha rafine sanat yapabilecek teknolojileri olmasına rağmen heykelcikleri el ile modellemeyi seçtiklerini ve sadece bireylerin en önemli saydığı vücut parçalarını sunacak ve bunun sonucu nispeten daha kaba bir sanat stiline sahip olacak şekilde ürettiklerini belirtir. Bu üretim şeklinin, heykelciklerin önemini sadece işlevsel değil daha çok "süreç odaklı" olduğunu -yani bu heykelciklerin üretim sürecinin işlevinin önemli olduğu kadar ideolojik olarak da önemli olduklarını ileri sürer (Clark, 2009).

Finally, an intriguing hypothesis about the apotropaic properties of these figurines has been suggested recently which coincides with Clark's ideas of the importance of a process based manufacture of these figurines. This hypothesis suggests that these figurines were a representation of their owners used to ward off evil spirits in their houses. This is backed by the fact that such figurines are found largely at Harappa, with some at Mohenjodaro; their absence at other sites through out the Indus Valley may suggest the lack of a uniform and widespread Mother Goddess cult. Secondly, their abundance in refuse pits rather than domestic contexts suggests that they were mass produced and used for short periods of time which may downgrade their status as the so called Mother Goddesses, considering they were not retrieved at places that can be associated with ritualistic practice. Moreover, their 2-dimensionality, frontality and overall clumsy hand modeled production may be an implication of unskilled people rather than specialists. (Ratnagar, 2016)

The diverse iconography of the figurines may not represent divine standards; it may actually be a reflection of the various ages, and styles and characteristics/body form of the individuals living in Harappa. The headdresses and ornaments could be a possible impression of the fashion and unique way in which certain women dressed at this time. Furthermore, the fact the figurines are nearly nude and not fully is suggested to be the owners' way of maintaining modesty - if they are renderings of actual individuals of Harappa. (Ratnagar, 2016)

This theory about the apotropaic properties of the figurines appears to also validate the popular opinion that Harappa may have been some sort of matriarchal society. However, as intriguing as this may sound, it is still not entirely possible to make any concrete comments on the purpose of these elusive figurines, specially given the lack of an apprehensible language and ritualistic monuments.

Son olarak, bu heykelciklerin kötülüğe karşı koruyucu özellikleri ile ilgili ilgi çekici bir hipotez; Clark'ın, bu heykelciklerin süreç odaklı üretiminin önemi fikriyle örtüşmektedir. Bu hipotez heykelciklerin, sahiplerinin bir temsili olduğunu ve evlerinden kötücül ruhları kovmak için kullanıldığını önermektedir. Bu hipotez, bu tür heykelciklerin büyük ölçüde Harappa'da ve bazılarının Mohenjodaro'da olduğu gerçeğiyle desteklenmektedir; İndus Vadisi üzerinden diğer yerleşkelerde bulunmaması, üniforma ve yaygın bir Ana Tanrıça kültünün eksikliği önerebilir. İkincisi, yerli bağlamlardan ziyade çöp çukurlarındaki bolluk, ritüelistik uygulamalarla ilişkilendirilebilecek yerlerde alınmadıklarını göz önüne alarak, sözde Ana Tanrıçalar olarak statülerini düşürebilecek kısa bir süre için seri üretildiğini ve kullanıldığını göstermektedir. Dahası, heykelciklerin 2 boyutsallığı, cepheliliği ve genel olarak el ile modellenmiş beceriksiz üretimi, bu heykelleri yapanların uzmanlar yerine yeteneksiz insanlar olduğuna delalet ediyor olabilir. (Ratnagar, 2016)

Heykelciklerin çok çeşitli ikonografisi ilahi standartları temsil etmeyebilir, aslında Harappa'da yalayan bireyleri çeşitli yaşlarını, stillerini ve kişilik özellikleri/vücut formlarının bir yansıması olabilir. Başlıklar ve süs eşyaları, modanın ve belirli kadınların o zamanlarda eşsiz şekillerde giyimlerinin olası bir izlenimi olabilir. Ayriyeten, heykelciklerin tam değil de kısmi çıplak olmalarının; sahiplerinin -eğer ki heykeller gerçekten de Harappalı bireylerin birer yansıması ise- alçak gönüllülüğü sürdürme şekli olduğu ileri sürülmektedir. (Ratnagar, 2016)

Heykelciklerin kötülüğe karşı koruyucu özellikleri hakkındaki bu teori, Harappa'nın bir çeşit anaerkil bir topluluk olduğu hakkındaki popüler düşüncüyü doğrular niteliktedir. Bununla birlikte, kulağa her ne kadar ilginç gelse de bu anlaşılması güç heykelciklerin amacı ile ilgili sağlam yorumlar yapmak -özellikle de anlaşılabilir bir dil ve ritüelistik anıtların eksikliği göz önünde bulunduğunda- tamamen mümkün değildir.

Jacques Morin

Written by Marie Henriette-Gates, Dept. of Archaeology, Bilkent University

A conversation with Jacques Morin on his quarter-century at Bilkent

Jacques Morin arrived at Bilkent University in Fall 1995, one of five archaeologists newly hired by what was then called the Department of Archaeology and History of Art. His only previous experience of Turkey was a 40-hour bus ride from Tbilisi to Istanbul. It included a long stop in Trabzon, because the bus had struck a cow on a Georgian mountain road, and needed repairs before it could continue on its way. His view from a bus window, and an overnight in Istanbul, did not prepare him for life in the Anatolian highlands, but neither was this an obstacle. In the years before Google, digital cameras, and Wikipedia, newcomers were content with discovering places on arrival, instead of trying them out first in virtual imagery.

Jacques came with no expectations, he says, since the university was new and the department unknown. His degrees were in classics and Greek archaeology, from Laval and McGill universities in Québec (Canada), where he grew up. His research interests were Greek acculturation in the Black Sea regions, with an excavation project in Georgia (Ats'quri). How this background would fit with Bilkent's expectations could also not be predicted. He thought he would stay for a year or perhaps two, according to what he found. It proved to be a welcoming environment. The department was larger then, with ca. 120 undergraduates, a new M.A. program, and eventually 13 instructors. It also offered a rich curriculum of archaeological courses, and the intellectual engagement among colleagues and students was lively.

Jacques Morin ile Bilkent'teki çeyrek asrı üzerine bir sohbet

Jacques Morin, Bilkent Üniversitesine 1995 Güz yarıyılında katıldı; o zamanlar Sanat Tarihi ve Arkeoloji adıyla anılan bölüme yeni alınan beş arkeologdan biriydi. Türkiye hakkındaki tek geçmiş deneyimi Tiflis'ten İstanbul'a 40 saat uzunluğunda bir otobüs yolculuğuydu. Gürcü dağ yolunda bir ineğe çarpmaları yüzünden, devam edebilmek için aracın tamir amacıyla Trabzon'da uzun bir mola vermesi gerekti. Otobüs camındaki manzarası ve İstanbul'da bir gece onu Anadolu yaylalarındaki hayata hazırlamadı ancak bu da bir engel değildi. Google, dijital kameralar ve Vikipedi'den önceki yıllarda yeni gelenler, sanal görsellere göz atmak yerine etrafı varışlarında keşfetmekten memnundu.

Üniversite yeni olduğundan ve fakülte bilinmediğinden, söylediğine göre Jacques'ın gelirken hiç beklentisi yoktu. Diplomalari; büyüdüğü Québec'teki (Kanada) Laval ve McGill Üniversitelerinden, klasikler ve Yunan arkeolojisi üzerineydi. Araştırma alanları Karadeniz bölgelerinde Yunan kültürel etkileşimi ile Gürcistan'daki bir kazı projesiydi (Ats'quri). Bu geçmişin Bilkent'in beklentilerine nasıl uyacağı da tahmin edilemiyordu. Bulgularına göre bir veya belki iki yıl kalacağını düşünüyordu. Sonra samimi bir ortam olduğu ortaya çıktı. Yaklaşık 120 lisans öğrencisi, yeni bir yüksek lisans programı ve son olarak 13 eğitmen ile bölüm o zamanlar daha büyüktü. Ayrıca zengin bir arkeolojik eğitim programı sunmasıyla beraber meslektaşlar ve öğrencilerdeki çalışma hevesi hayat doluydu.

In the conversation that follows, Jacques reflects on the circumstances that retained him here for twenty-six years, for the good fortune of the department. He will retire in June.

M-HG: What aspects from your first years at Bilkent persuaded you to stay?

JM: Student response to the classroom environment was always cordial, and this encouraged me as a beginning instructor. Our students did not necessarily start the program with an expressed interest in archaeology, but they could readily be persuaded to take the subject and their studies seriously. I have since my first year enjoyed this good rapport with my students, and admire them for undertaking their university programs in a language other than their own. I think the extra effort that the language requires makes them accept us, their teachers, more openly and willingly.

M-HG: What changes have you observed in the university, in the department and in the field of archaeology over the past two decades?

JM: During the 1990s, much of the university's focus was on teaching. As a new establishment, it also gave departments an incentive to develop their programs and faculty according to how they envisioned their fields. In this century, however, with the shift towards achieving global institutional standards, that focus has turned to quantifiable assessments, and diplomas that promise sure yields. Archaeology has not fared well from this perspective. It today attracts fewer students, and our department's enrollments have diminished accordingly.

As for archaeology, it too is at a turning point because of new technologies. They allow increasing precision to explore the landscape telescopically (satellite imagery, GIS) and the depositional record microscopically (such as residues). Advances in genetic studies over the past decade make us revisit questions about cultural processes that archaeologists put aside a century ago. Archaeology departments, including this one, should therefore develop closer ties with biology and the other natural sciences, so that its archaeologists can work comfortably in these fields, and train others for collaborative research.

M-HG: What do you consider your contributions to the department and its program?

Takip eden sohbette Jacques, bölümün şansına onu burada yirmi altı yıl tutan durumları dile getiriyor. Haziranda emekliye ayrılacak.

M-HG: Bilkent'teki ilk yıllarınızda sizi kalmaya ikna eden nedenler nelerdi?

JM: Öğrencilerin sınıf ortamına tepkisi hep samimiydi, bu da beni yeni bir eğitmen olarak cesaretlendirdi. Öğrencilerimiz programa her zaman arkeolojiye karşı açık bir ilgi ile başlamıyordu fakat dersi ve çalışmalarını ciddiye almaları konusunda rahatlıkla ikna edilebiliyorlardı. Öğrencilerim ile aramızdaki bu güzel uyum ilk yılımdan beri hoşuma gitti ve onların üniversite programlarını kendilerinin dışında bir dilde almaları takdiri topladı. Dilin gerektirdiği fazla çabanın bizi, eğitmenlerini, daha açık ve içten kabul etmelerini sağladığını düşünüyorum.

M-HG: Son yirmi yılda üniversitede, bölümde ve arkeoloji alanında hangi değişiklikleri gözlemlediniz?

JM: 90'lı yıllarda üniversitenin ana odağı eğitimdi. Yeni bir kurum olarak programlarını ve fakültelerini alanları hakkındaki kendi görüşlerine göre geliştirmeleri konusunda bölümleri teşvik etti. Ancak bu yüzyılda, küresel kurum standartlarına ulaşmaya yönelinmesiyle, o odak ölçülebilir değerlendirmeye ve kesin sonuç vadeden diplomalara döndü. Bu bakış açısı arkeolojiye yaramadı. Günümüzde daha az öğrenci çekiyor, bununla beraber bölümümüzün kayıtları da azaldı.

Arkeolojiye gelirse, yeni teknolojilerle birlikte o da bir dönüm noktasında. Araziyi teleskobik düzeyde (uydu görüntüsü, CBS) ve çökelme geçmişini (örneğin tortular) mikroskobik düzeyde incelemek için giderek artan bir hassasiyet imkanı sunuyorlar. Son on yılda genetik alanında gerçekleşen ilerlemeler, bizi kültürel aşamalar hakkında arkeologların yüz yıl önce rafa kaldırdıkları sorulara geri gönderiyor. Bu sebeple arkeoloji bölümleri, buradaki dahil olmak üzere, biyoloji ve diğer doğa bilimleriyle daha yakın ilişkiler kurmalı ki arkeologları bu alanlarda rahat çalışabilsin ve diğerlerini ortak çalışma konusunda eğitebilsin.

M-HG: Bölüme ve programına katkılarınızın ne olduğunu düşünüyorsunuz?

JM: I have contributed in two ways. First, I have worked consistently on department-level organization: adapting the archaeology curriculum to cohere with university-wide changes over these years; advising the 3rd- and 4th-year majors on fulfilling their course and graduation requirements; preparing the class schedule for department courses every semester. These are contributions that have been especially visible to my colleagues.

I consider more important my second contribution, which is the intellectual impact of my courses on Bilkent students. My regular offerings span the introductory level and a university-wide audience ("Human Evolution") to advanced issues in archaeological practice (our graduate course on "Archaeological Method and Theory"). More specific to our undergraduate program are "Cities and Landscapes of Classical Anatolia" for 4th-year majors; and ancient Greek, which also attracts students from other faculties. These courses over the years have transformed their contents and perspectives, thanks to expanding internet resources and the fields themselves. "Human Evolution," which is my favorite course and draws students from every faculty to fill two sections per semester, has changed its primary concerns away from evolutionary theory to biological, climatic and behavioral issues, in line with current research. Similarly, landscape and environmental changes have become my underlying theme for the study of classical Anatolian cities. Like the discipline of archaeology itself, I have become increasingly attuned to coordinating the natural sciences with our field. I am therefore pleased when students from Bilkent science departments say they want to pursue research questions raised in my classes.

Finally, it is thanks to my ancient Greek coursework that I became involved in the department's excavations at Hacimusalar (Elmalı/Antalya). Project director İlknur Özgen initially invited me to read Greek inscriptions from the site's imposing classical levels. I was then able to spend eight seasons there as site supervisor (2008-2015). It was a fine opportunity to carry out fieldwork again at an important site in a beautiful landscape setting, and to train students in excavation techniques.

JM: İki şekilde katkıda bulundum. Birincisi, bölüm düzeyinde organizasyonda sürekli çalıştım: yıllar boyunca arkeoloji müfredatını üniversite çapındaki değişikliklere uyarladım, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilere ders ve mezuniyet gerekliliklerini tamamlama konusunda rehberlik yaptım, her dönem bölüm derslerinin programını hazırladım. Bunlar çalışma arkadaşlarıma en çok görünen katkılar.

İkinci katkımın daha önemli olduğunu düşünüyorum: derslerimin Bilkent öğrencileri üzerindeki düşünsel etkisi. Standart eğitim alanlarım giriş seviyesi ve üniversite çapında bir kitleden ("İnsan Evrimi") arkeoloji uygulamalarında ileri sorunlara ("Arkeolojik Metot ve Teori" üzerine yüksek lisans dersimiz) uzanır. Lisans programımıza özel, 4. sınıf öğrenciler için "Klasik Anadolu'nun Kentleri ve Manzaraları" ve diğer fakültelerden öğrencilerin de tercih ettiği Eski Yunanca dahil. Gitgide zenginleşen internet kaynakları ve alanların kendileri sayesinde, yıllar geçtikçe bu dersler içeriklerini ve bakış açılarını değiştirdi. Benim en sevdiğim ders olan ve her dönem tüm fakültelerden iki sınıf dolusu öğrenci toplayan "İnsan Evrimi"; mevcut araştırma doğrultusunda ana odağını evrim teorisinden biyolojik, iklimsel ve davranışsal sorunlara çevirdi. Benzer şekilde manzara ve çevresel değişimler, klasik Anadolu kentleri üzerindeki çalışmamın altında yatan tema oldu. Arkeoloji bilim dalının kendisi gibi ben de gitgide doğa bilimlerini kendi alanımızla birlikte kullanmaya ayak uydurmaya başladım. Bundan dolayı Bilkent'in bilim bölümlerinden öğrenciler sınıflarımda sorulan araştırma sorularının peşini bırakmayacaklarını söylediklerinde mutlu oluyorum.

Son olarak, Eski Yunanca çalışmalarım sayesinde bölümün Hacimusalar'daki (Elmalı/Antalya) kazılarına dahil oldum. Proje müdürü İlknur Özgen başlangıçta beni sahanın muhteşem klasik katmanlarından Yunan yazıtlarını okumaya davet etti. Orada saha denetmeni olarak sekiz dönem geçirme imkanım oldu (2008-2015). Güzel manzaralı önemli bir alanda tekrar saha çalışması yapmak ve öğrencileri kazı teknikleri hakkında bilgilendirmek hoş bir fırsattı.

M-HG: Emeklilik için ne gibi planlarınız var?

JM: Bu yaz eşim Erin Maloney (TRIN) ile Kanada'daki memleketime, Montreal'in 150 km doğusundaki Windsor'a döneceğim. Oradayken şu an için bir kenara koyduğum birkaç yayım işimi halletmeyi planlıyorum. Biri 90'lardaki Gürcistan kazılarım hakkında son bir rapor, diğeri ise Yunanistan'da MÖ üçüncü binyıla ait bir alandan Erken Helladik II çömleğinin istatistiksel incelemesini ele alıyor. Ayrıca gençlere ve liseli okurlara hitap eden dergilerde bilim ve arkeoloji üzerine makaleler yazmak istiyorum.

Bu büyük bir değişimi temsil edecek.

M-HG: Ayrılığınız Arkeoloji Bölümü için de büyük bir değişimi temsil edecek. Her birimize ayırdığımız sayısız yıllar için teşekkürler sevgili Jacques, sıradaki bu macerada her şey gönlünüzce olsun.

M-HG: What plans do you have for retirement?

JM: I will return this summer to my Canadian hometown of Windsor, 150 km east of Montreal, with my wife Erin Maloney (TRIN). There I anticipate completing several publication responsibilities that were set aside for this moment. One is a final report on my excavations in Georgia during the 1990s; another concerns the statistical analysis of Early Helladic II pottery from a third millennium BC site in Greece. I also want to write articles about science and archaeology for magazines addressed to adolescent and high school readers.

It will represent a major change.

M-HG: Your departure will represent a major change for the Archaeology Department too. Thank you, dear Jacques, for the many years you have given all of us, and best wishes on this next adventure.

